

zeruko ARGIA

IDAZKOLA TA BANAKOLA: OKENDO, 22 - SAN SEBASTIAN - TEL. 26666 - PREZIOA 3 PEZETA

Gipuzkoa sariak

Urte onen azkenetako, idazlan estimagarri bat agertzeko degu. Izenburu au izango du lan orrek: «El castellano de Orio» Erriko ta kanpoko izkuntzen artu-emanak bertan aztertuko dira. Bartzelona

ko Unibersidadean, doktoratua iristeko azalduko du lan ori Ana Maria Etxaide'k.

Berau, Naparro'ko Unibersidadean Euskal eta Erdal izkuntzen Irakasle da. Bere lanean, Mitxelena Luis'ek lagundu dio gidari.

Lan orrek azterketan «Sobresaliente cum laude» merezi izan du. Lan garaia, beraz, eta onetik ere gora dijoana, eta gaia oso berria gure artean. Orain arte, euskeran erdera zenbat sartu dan ikusteko lanak izan ditugu geienetan. Onek alderantziko lana erakusten digu: Orio'ko euskaldunak nolako tajua eman diote erderari beren izketan.

Orio artzen du eredutzat lan onek, eta Orio'ren antzekoak dira beste Gipuzkoa'ko erriak onan, bai gizarte saillean eta bai beste saillean ere. Orregatik lan onek erakutsi zabalagoa du guretzat.

Garagarrilleko Euskaltzaindiaren billera

Mitxelena osatua -Ikastoletako liburuak

Gipuzkoa'ko Aldundi-Etxean izan zan bestetan bezela Garagarrilleko ogei ta amargarrenean, azkenengo Euskaltzaindiaren Billera. Billerako gaiak auek zeuden lendlk izendatuak: Bertsolari Txapelketa berri ematea. Ministroari eskatutako izketarako txangoa. Txostenak. Eta Batzordeak eta lagun bakoitzak dakartzeten esatekoak.

MITXELENA OSATUTA

Billera asi baiño lenago poz aundi bat izan degu. Luis Mitxelena adiskidea, gaixorik arkitzen zana, oso oneratu ikusi degu gere artean. Guztioz pozik agurtu degu ta osasuna ziaro berrituta ikusi arte, kontu artu dezaiola, urte luzetan gurekin izan dezagun.

Esku artean darabil Mitxelena jaunak, Azkue'ren Iztegi Aundia zuzentzea ta geitzea. Bizkai'ko Diputazioak lan ori zertan dan jakin naia agertu zigun eta ala galdetu diogu Mitxelena'ri, nolatan dan bere lan au.

Osasuna ziaro indartu arte, ezin esan dezakela ezer erabakirik, erantzun digu. Baiña bere ustea, Udazken aldean zerbaite egitekoa dala. Iztegia bi, naiz iru liburutan argitaldu ditekela ere, esan digu. Ta euskurakioagoa litzakela iru liburutan banatuko ba-litz. Gauzak gertatzen diranean, kontu au erabaki bearra izango da, beraz.

BILLERA

San Martin, Euskaltzaindiko idazkariak, joan dan illeko batzarren agiria irakurri du aurrena ta bilduak ontzat ematen dute dagon-dagonean.

Ministroari egin nai zalon ikustaldirako eskaria ere bidean da. Len eskaria Ministroaren Sekretarian utzia degu. Orain, Ministro jaun berarekin itzegin naia agertu degu. Pedro Irizar adiskidearen bitartez, ortarako alegiñak egiñak dira. Ministroa bera Donosti'ra etortzeko dala ere jakin degu ta bere onuntzako etorrera ori ere, aukera ona litzake berarekin izketaldira bat egiteko.

Eskutitz batzuek ere artu dira bitarte onan. Ala, Najera'ko Santa Maria la Real'go Konbentuko Nagusiak idatzi duana. Euskeraz erakusten dabilen batek ere, Euskaltzaindiaren agiria eskatzen du, bere lana egiteko babesa izan dezan agiri orrek.

Oñatibia Yon jaunak ere udara onan euskeraz ikasteko ta euskera erakusteko ikastaroa nolatan ematekoa dan, adierazi digu; ta onek ere pozik artuko luke Euskaltzaindiaren oniritzia bere lanaren alde.

Goizetan 9'etatik ordubata artean eta arratsaldean irurretatik seirak bitartean emango ditu bere ikasaldiak, Isabel II, 15'an, IKAS-BIDE ikastolan. Kanpotik datozenentzat, bazkaria merkeago egiteko bidea ere emango dute. Izena eman nai duanak jo dezake telefono auetara: 21340 ta 54555.

Ikastola gaiak aztertzeiko Batzorde bat aukeratu zan azkenetako. Batzorde au Yon Oñatibia, Loidi ta Aita Altuna'k osatuko dute.

aBiona'tik ere IRASKINTZA aldizkaria artu da. Au ere Euskal-Ikastolen alde lan egitera dator.

IKASTOLA LIBURUEN ZERREDA EGIN BEARRA

Alde guzietatik, Euskal Ikastoletako liburu eske daukagu jendea. Badiara onan langilleak, baiña bakoitza bere aldetik ari da ta alkarren lanen berri ezkite sarri. Orregatik eskari au egiten zaie.

IKASTOLETAKO LIBURUAK DITUZTEN GUZIEI

Gure idasleen lanak eta liburu guziak gai onan ezagutzeke, au eskatzen diegu: ikastolarako liburuak eginda, naiz egiten ari diranak bialdu bezaigute liburu oien berri; onela ze liburu ditugun jakingo degu ta ez gera alperrik ibilliko len egiñak diran liburuak egiten.

Libururen bat egiten ari diranak ere, jakiñean jarri bear gaituzte. Onela ez dira liburu bera egiten ariko bi edo iru idazle, alkarren berri ez dakitelako.

ZERUKO ARGIA'n ere pozik artuko ditugu liburu oien izen eta zerrendak.

AUZITEGIETARAKO EUSKAL-ADIERAZLEAK

Bizkai'ko letraduen Nagusi dan Jose Maria Codon jaunak Euskaltzaindiari erantzuna bialdu dio. Onek ontzat artzen du euskaldunen auzietan erderaz ongi ez dakitenentzat Euskal Adierazle batzuek izentatzea. Kargu au iristeko esamiñak egin bearko lirake ta esamiña oietan zer eska ditekene jakiteko, Euskaltzaindiak Galdera ta Gai-aSilla erabakitzeke eskatzen digute. Oni erantzuteko Arrue ta Lojendio euskaltzainak aukeratzen dira, gai ori berak presta dezaten.

ERRENDERI'KO IPUI SARIKETA

Errenderi'tik ere asmatu duten Ipui-Sariketarako juez edo maikoak eskatzen dizkiote Euskaltzaindiari. Ala egin da ta Ipui-Oien txapelketa erabakitzeke, Valverde, Loidi ta Juan Mari Lekuona gelditzen dira izentatuak.

EUSKAL IKASLEAK NAPARRUTIK

Irigarai euskaltzainak Naparruko Euskal Ikasle batzuen eskutitza aitaltzen du. Ikasle oiek, beren gaietarako itzak nai dituzte lenbailen. Beti, ezin ditekela basarriko ta ukulluko kontuak aitaltzen bizi. Ta ikasle oiek beren gaiak euskeraz nola erabili ikasi nai dute. Ortarako itz zerrenda batzuek bearrezkoak dituztela ta Euskaltzaindikoak lan ori egingo ba-lute, pozik lirake.

TXOSTENAK

Lenbizi Labaien Antonio'k bere txosten bat irakurtzen du. Onek ANTZERKI-ITZAK aukeratu ditu ta beste euskaltzain lagunei itz oiek nola izan ditekene, adierazten die. Beobide'k orri batzuen berri ematen du. Oraintxe asiak dira, dionez, ANTZERKI izeneko orri batzuek argitaratzen. Au aldizkari bezela agertuko da noizean bein, Euskal-Teatri Saillean sortzen diran jakingarriak zabalduaz.

Zaldibarren iru eguneko Billerak egitekotan omen-dira, Uztailaren 16, 17 ta 18'an, antzerki-zaleok.

Aita Zabala'k Bertsolari Txapelketak eman duan irabazia jakin-arazten digu. Iztueta'ren eunurteburua ere gaiñean degu ta ortarako Batzordeak egin duan lana ongi ikusten du Euskaltzaindiak.

Arregi'tar Rikardo ta beste lagun batzuek, ALFABETIZAZIO lana antolatute udara ontarako. Alegia: euskeraz itzegiten dakitenei, euskeraz irakurtzen eta idazten ere erakutsi nai diete.

Euskaldun askok ez dakite itzegiten duten izkera orretan irakurtzen, ez idazten. Gaitz au zuzendu nai du talde onek.

Azkenean Haritzelhar jaunak egin digun txostena, euskaltzainen artean zabaldu da, auek bakoitzak bere erriko izkeran jarri dezaten. Onela lagundu nai die Atlas Linguistiko egin nai dutenei.

Ana Maria Etxaide

Lenbizi lanak bere «Sarrera» ematen digu. Gero Fonetika ta Lexikologia astintzen ditu. Orrez gaiñera, Orio'ko izkera bereziaren itzak zerrendan lakarzi.

Lan onek sail berri bat sortu du gure artean. Izkuntzen arteko artu-emanak beste alderdi bat erakusten digu oraingo onan. Izkuntzalarientzat arretaz ikustekoak dira sail ontako agertu ditekene lan sakonak. Orra nola agerastu ditekene gure ikasaldiak beste alde bateti.

«GIPUZKOA SARIAK»

Gipuzkoa'ko agintari ta Turismo'ko zuzendarien aurrean aditzera emanak izan dira, «Gipuzkoa-Sariak», «Tenis-Club»'eki Aretotetan. Ala jakin arazi digute, erderazko eleberri laburretan Rafael Agirre Franco'k jaso duala lenengo saria. Au donostiarra degu.

Bigarren sarirako berdiñean gelditu ziran, madrildar Eduardo Tijeras'en «Homo ludens» eta Bartzelona'ko Lucila Cabreas' en «Un año de vida».

Erderazko antzerkietan, madrildar Hermógenes Sáenz López'en «La espera injuriosa» gelditu da gailen. Ta bigarren saria, madrildar Luis Tiaza Camacho'k irabazi du.

Erderazko olerkietan, Lorenzo Gómez'en «La arena» gelditu zan lenen.

Bartzelona'koa berau. Bigarren saria, Fernando Quiñones'en «Crónicas de mar y tierra»'ri eman diote. Au Cadiz'koa degu.

Euskerazko antzerki-lanetan, Antonio Maria Labaien, tolosarrak jaso du txapela, bere lan «California... ku-ku»'rekin. Bigarren lekua, Agustín Zubikarai, ondarruarrak irabazi du, bere lan: «Bizi garra-tza»'rekin. Olerkietan, Xabier Lete, oartzuarra gelditu da nagusi, ta bigarren, beasaindar Martin Garin.

Zine-zaleen artean «Delirium» izeneko pelikulak merezi izan du «Agora'ren urrezko saria». Bigarren saria Juan Jose Franco'ri eman diote. Au aurrean agertzen zan eta oso txalotua izan zan.

Zortzikote bat ere kantuz aritu zan, jaialdia alaitzen. Aparia giro ta anaitasun ederrean bukatu zan.

Ezaguna da gure artean Grijelmo'ren Irarkola Etxea. Ala ta guziz ere, berri aundia eman bearra degu etxe ontaz. Espainia'ko "Instituto Nacional del Libro Español"ek ematen duan SARI NAGUSIA Bilbo'ko etxe orrek eskuratu berri du.

Ezta ortan gelditu. Ortik gora, Bartzelona'ko Munduko Peri Nagusian ere, Grijelmo'ren bi liburu lenengo Saria irabazi dute. Madrill'go saria, "PINTURA VASCA" izeneko liburuagatik jaso du; ta Bartzelona'ko Saria bere liburu: "Pequeña Enciclopedia" ta "Construcciones metálicas" izenekoekin iritxi du.

Orra Bilgo'ko etxe onen izena nola ikusten degun aurreneko lekuan onelako leiaketa nagusietan. Liburu oiek eta Grijelmo Etxea ezagutzen dituanak, sari oien merezia aitortuko du. Ta gure aldetik, Grijelmo'ren Irarkola Etxeari gure zorionik beroena eskeintzen diogu ZERUKO ARGIA'tik.

ZARAGOZA

ZARAGOZA'KO EUSKAL IKASLEEN BERRIAK

Aragoi'ko erri nagusian, beste toki askotan bezela, gure ikasle gazteak jator jokatzeko ba-dakite. Begira oraintxe nolako eskutitza artu degun Zaragoza'tik:

"Barka nere lerro auek, baiña orain bi urte guk emen artu genduan jokabidea, ongi ditekela us-te det, beste euskaldun erbeste-tuentzat. Euskaleritik kanpora bizi bearra dutenak, ikas dezake-te guregandik. Aragoi'ko Uriburu onetan igandero gure Euskal-Meza entzuteria biltzen gera emengo euskal - ikasleok. Zenbaitentzat arrigarri izango da esaten deguna, baiña egia besterik ez degu esaten. Urriletik Garagarrilleraño bitar-tean Zaragoza ontan, eguadiko amabiderietan euskerazko Meza entzun ditekela".

"Billera onetan berreun bat eus-kaldun alkartzen gera. Bizkaita-rrak, naparrak, arabarrak eta gi-puzkoarrak, denetik ikusten da mezetan. Ikasle gazteak geienak, eta aiekien, sendi euskaldunetako guraso ta seme-alabak, beren la-nagatik edo bizibideagatik emen bizi diranak. Guregana biltzen di-ra ere, emen egun batzuek igaro-terza etorritako banaka batzuek ere. Gure biltokia "Alcubierre" izeneko "Ikasle-Etxeko" elizatzooan izan oi-degu. Ran de Viu kalean dezue "Unibersidadeko Gazteen Etxe" au".

"Meza emaille, Aita Gomez, zu-maiarra izan oi da. Onek ematen digu Meza ta berak itzalditxo ere meza-barruan. Euskeraz guzia, ja-kiña. Bai meza, ta bai abisu ta guzia izkeran. Gure erriko kan-tak gozatzen dute Meza ta gure kristau biotza. Gure lurretik urru-ti lenbiziko aldiz entzuten eta ikus-ten gaituztenak, biozberatuta gel-ditzen dira. Entzule guziak eran-tzuten dute garbi ta kanta ere bizi. Apaizaren itzel erantzunak al-de guzietatik sortzen dira. Eta en-tzule geienak Jaunartza aurre-razen dira".

"Unibersidadeko ikasle gazteak lan au no'a artzen duten ikustea, aitatzeakoa da. Ikasle batek armo-nioz laguntzen dio gure abestiei. Beste ikasle batek abeslariel la-guntzen dite aldare aurretik; ta beste batek laguntzen dio alda-rean meza-emailleari. Eskeintzara-koan, gazte batek egiten du eskea, kartoizko kutxa bat eskuan artuta. Biltzen dana apaizari ematen diogu meza-saritzat. Sagarakoan, existua joaz agurtzen du Jauna beste gaz-te batek. Ta meza bukatzerakoan, Agur Jesus'en Ama abesten degu gure errialdean beze'axe.

"Meza ondoren, guziok alkarrekin egonaldi gozoa izaten degu, aste ba-rruko berriak aiatu ta aztertuz. Etxeko lorategian beti arkitu oi degu, aspaldiko lagun zarren bat eta uste gutxien degunen ibiltari-ren bat ere, gure artera etorria. An trukatzeko dizkiogu alkarri Euskalerri'tik artutako berriak; an berotzen gera Atletik, Reala, Astigia ta Bengoetxea, Atano ta Azkarate'ren goraberekin. Arra-tsalderako partidu ta jokaldien irizitza arildu ondoren, txistula-riak alderdia poztan digu bere joaldiekin".

"Aren otsera guziok asten gera poliki-poliki ateratzen. Nora? Ez urrutira ere. Ain zuzen, andik ogei ta amar memtro ingurura, an dau-kagu gure txoko dan "Bar Donos-ti". An geldiunea ta txurruta, lege danez gure errietan. Neska ta mu-til an aritzen gera gure jatorrasu-na azaltzen euskeraz. Danbolin-soifnuak aldea urratzen du era ba-tean".

Zaragoza'ko jendea poz ema-ten dio gure billera ta izkera en-tzuteak. Gerak erderaz bezela guk euskeraz itzegiten entzutea, oso gogoko zale aragoitar auei."

"Poliki-poliki alkarri agur egin, urrongo egunean azterketaren bat duanak bere esamila-kezak arro-tu ta euskal-sendiak beren aurre-kin, etxerako bidea artzen dute az-kenetako. Jateko ordua urreratu baita. Bar barrua usutzen asten da, baiña an geldituko da aidean, gure agurra: urrongo iganderarte, Agur!"

"Bukatu baiña lenago, ba-det ai-tagarri bat: talde oien artean eta gazteen eskuetan, ZERUKO ARGIA ikusten det. Eta oso pozik irakur-tzen dute asteroko ori. Ze ederra litzaken zuen asteroko orrek beste alde batzuetanonek ako berriak za-

balduko ba-litu! Ta beste nunbai-ten one'ako zerbait gertatzen ba-da zenbat komeniko litzaken, berri oiek zabaltzea! Gure erritik alde gabiltzanean, oso pozgarri izaten da Meza euskeraz entzutea ta Euska-lerriko berriak jakitea".

EDU BAR-ONA

GIPUZKOA

ZARAUTZ

ITZALDI MAMITSUAK

Garagarrillaren 20, 21 eta 23'an, garrantzi aundiko itzaldi batzuek eratu zituan "Guraso alkarteak" Zarautzko etorkizunari buruz, lais-ter azalduko dan erriaren antolabi-deak (Plan General de Ordena-ción) duan garrantziaz erriko biz-tanleak konturatu ditezten.

Gai auetan zuzentzen diran itzaldiak jakingarriak izan arren, askotan erriak ez ditu aintzakotzat artzen, eta orrela entzule gutxi bildu izan oi dira; oraingo auetan ere, ez ziran Zarautz'ko erriari es-katu leizkean ainbat bildu baiña ainbesterekin, ontzaz eman liteke.

Itzaldiak zuzendu zituztenak gi-zartelari (sociologo) etxagile (ar-kitekto) eta ekonomielariak, gu-ziak, goi-mallako gizonak.

Itza'diak bi ikuntzetan zuzendu zituzten, euskeraz eta erderaz, poz-garria izan zan orrelako mallako itzaldietan gure izkuntza erabil-tzea.

Bakoitzak bere bete bearraren kezka artuko balu, erriaren etorki-zuna itxaropen onez ikusi liteke, baiña zorigaitzez, oraindik ez gera malla onetara iritxi, ta bitartean lan aundiak egin bear. Aurrera, "Guraso Alkarte'ko" batzordekoak artutako bide orretan, eta zorio-nak zuen lendabiziko oinkada oi-egatik.

ZEAR-BIDEA

Ainbateko zere sanak jarri di-tuan zear-bidea, laister irikita iku-siko degu, etxeak lurreritzen ari dira ta egun gutxi barru, automo-bil eta gañuntzeko guziak lasai igarotzeko era izango dute Zarau-tzko erriatik.

Erri au zear igaro bear dute-nentzat, zabaldu dira bideak, ba-ña errian bertan ditugun korapi-llak, len bezela jarritzen dute. Noiz arte?

URRUTI

ERRENDERI

IKASTOLA'KO JAIA

Beste ikastaro baten bukaera el-du da, Munduko ikastola guzitan bezela, gurean ere, ikasle ta ira-ksleen oporraldi edo bakantza ga-raia iritxi da.

Aurtxo ta irakasleen adimenak atsedena bearrezkoa dute. Jo'asa, ondartzat, mendiya izango dira ba-tzuen eta bestien atsedene-leku.

Baiñan gure erriko Ikastola'k, garai au eldutakoan, urtero jaial-ditxo bat eratzen du.

Aurtxo, irakasle, guraso, euskal-tzale ta ikastola'ren adiskideak biltzen gera.

Gora-berak jakin, umetxoan kanta, jolas eta ateraldiekin alai-tu, eta guztiok anaikor esan oi-de-gu, iagur! urrongo arte.

Aurten jaialdia Alameda Zine-ma'n izango degu, gaur illak 2, eguerdiko 12'etan.

Irakurle, zerana zerala, joan jai ortara. ez utsik egin. Ikastola'k guz-tion arnas, laguntza ta beroa bear ditu.

BaBiñan euskal giro berri ori ikustea guztioi komeni zaigu.

"Basarri" adiskideak zion lengo egun batez, Errenderi'n ere, Erri-bera (Naparroan aspaldi gerta zan bezela gure izkuntza eta onekin euskal-gogoa gaitzea gerta leike-la. Ori gerta ez dedin —eta ez da gertatuko gure ta gure seme-ala-ben zañetan odola dan bitarte— or daude Ikastola'k. Ama euske-ra'ren berpizgarriak.

Irakurle, jaialdi ortara ez uts-egin. Eskerrikasko.

EUSKAL SHOW

Zer da ori? galdetu zigun batek Dom Bosco'ko areto ederrera gin-joazelarik.

Euskal Show zer dan? Pelikula batean, bezela, gure oitura, dan-tza, kanta ta musika agertze bat, erantzun genion.

Oyartzun'go "Lartaun"dar abes-lari ta txistulariak eta Tolosa'ko

"Udaberri"tar dantza taldeak jai-a osatzen dute.

Zpzendari, Oñatibia'tar Yon, gu-re adiskide ona degu. Lan bikaña, izugarria, gizon onena, jaialdi ori osatzen eta zuzentzen artu duena.

Dantza-taldearen zuzendari, Jo-se R. Arteta jaunak ere egin du lan ederrik.

Zenbat eta enbat ordu bear di-ran orrelako ikusgai ederrak sor-tu ta aurrera eramateko.

Txalo ugariak izan ziran gu-zientzat, ar bezate gurea, bero-beroa.

Besaulkian, butakan, exerita gi-ña'arik auxe zetirkidan burura.

"Orrelako jaialdi bat, eszenario aundi bat bear duen edozer jaialdi ikusteko onerako etorri bear. Errenderi'n eszenario aundirik ez degulako?

Len, eszenarioak, iru zinema'tan ziran, gaur bakarrean. Erri bat, kultura, ogia bezin bearrean arki-tzen dan erri bat, orrela utzi ote leike?

Bakoitzak berearekin nai duena egin lezakela? Ez det uste orrela-korik egin leikenik erri guziaren kaltean dan zerbaitekin. Ori diru-za'ekeriaren legea izango da, bear bada, baiñan ez gizadiaren alde-koa.

JAYOTZA

Pablo Muñoz'en emamzte dan, Kontxi Agirreurreta'k alabatxo bat izan du, lenengoa. Miren Yo-sune izen ederrez kristautu dute. iZorionak!

ANARBE

BEASAIN

ATZERAMENA

Aste batzuek igaro dira gure erriko berriak azkeneko aldiz eman genituztenetik. Alde batetik gure errua eta bestetik aldizkari onena ere bai. Erriko jai-nagusietarako zertxo bat egin gendun Euskale-riari gure erriaren biotza pixka-bat azalduzearren, baiñan gu be-randu xamar ibiltzeak eta aldiz-kari onen zuzendariak bear ainbat ardura ez jartzeak, aldendu arazi zigun orri auetatik. Dana dala, joandako denboraren jabe ez ge-ran ezkeraz, beste batean obeto-go alkar artuko al degu. Orrega-tik izotz au artu dezagun eta ja-rrai dezagun aal deguna egiten.

IKASTETXE BERRIA

Aurreko egun batean Donostiko egunerokoak zekarkinez, Estaduak zaazpi milloi pezetatik gora izendatu ditu, gure errian batxiller ikasteko etxe baimendun (reconocido) bat altxatu dedin. Ugartemendi deri-tzaion auzoan altxatuko da eta sei-reun bat ikasle biltzeko modukoa izango da. Ea leentxeago ez bada geroxeago euskera erakusteko bi-deak irikitzin ditugun, bestela geure tellatura arriak botatzea li-tzake. Ikastetxe orretara zuzen-tzen ari diran bidea, burni-bide eta bide-nagusia'ren azpitik dijoa eta latzean zulatua dago.

UDARA

Urtearen zati au ere e'du zaigu. Onek urtero ekartzen du berekin gure erriko bizitzaren aldaketa bat. Batez ere igandetan. Orain arte, dantza saloak seiterditatik bederatziterdietara izandu dira, baiñan gaztedia mendira eta itxa-sora iritetzen da eta San Juanak ezkerro zortizterdietatik amaikata-ra aldatzen dira. Aldaketa onek jende asko aldentzen du Beasain' dik eta bere galera au Ordiziaren-tzat irabazi izan oi da. Inguruan pestarik bada berriz ez dago zer esanik. Udara izan ere urtearen zatirik egokiena da baztarrak ikusteko eta al duanak aal duan moduan ibili egin nai. Ondo ibili zaitezte bada eta eguraldiak ere lagundu dezala!

GAZTE-BERRI ZORTZIKOA

Oraindik oso ezagunak ez izan arren, iñaki ta bere mutillak gogo-tik ari dira lanean. Jendearen au-rrean bi blder besterik ez dira azaldu baiñan orain abestiak ikasteari emanak daude gero edo-zein abesteko. Badakizute bada Goierriko jendeok: Beasain'en zortziko abeslari bat dagola Au-rrean bada lanean mutillak eta beajondelutela!

KIROLAK

Ostikoketa kendu ezkerro, esan liteke beste kirolik ez gendula ezagutzen gure errian. Bearbada pelota apur bat. Orain dirudienez, ostikoketa beerantza dijoa. Erriko ekipoa "regional" mallan arkitzen da eta aurtan ere ez du lortu ma-

laz igotzerik. Ala ere gazteak ain-bestekoak dauzka eta bertan gel-ditu ezkerro zer edo zer itxaron lei-ke, baiñan au gauza zail xamarra ikusten degu. Gaur egun ordea mutiko artean beste joku batzue-ri ekin zaite. Balon mano dala edo Baloncesto eta abar... Lasalleko Anaidiak daukan Ikastetxean ikus-ten ditugu kirol berri auek eta mudaketa au beoiei zor diegu. Ba-ñan arrigarriena dala, leen baiño pelota-leku ohea edukirik, nolaz ez duten oraingo mutikoak, leen baiño obetogo egiten pelotan! Gu-re ustez ardura paltagatik. Aurra-k ere, izena billatzen du, eta kirol batzueri garrantzi aundiago ema-ten bazaite beste batzueri baiño, aietan jokatzekak aupagarriago senti-arazi oi du. Orregatik, ea ba-da Lasalletarrok pelotarako ere txapelketak eta sariak jartzen di-tuzuten beste jokuetarako bezela!

MURUMENDI

BILLABONA - AMASA

Orantxe, erriko festak urbill di-tugu, ia illabetez beera beintzat. Nola nai ere, inguruan dirala nabai-tzen da. Asi gera, edo ikusten dit-u gu etxe apaintekak. Garbi azaldu bear ditugu, apainduri berriz jan-tziak, erbestekoen aurrean gutxie-naz beintzat, garbi azaldu. Ortaz kañera beste apaingarrienbat ba-da, obe. Ta apinduri polit, atsegin ta nortasun aundia diona, lorea degu. Ta, lorea aipatu detan ezkerro, esan-go det: erriko festetan, jun zan ur-tean bezela aurtan ere izango da-la, zapailo edo «baikoi loredun kon-kursoa».

Nabaitzen degu bakoitzak bere aldetik saiatzen dala, alik eta in-dona antolatzen. iZer atsegin dan kalean zear igarotzean, lore-margo politik ikusteal! Aurtengo saria no-rentzat?

Datorren uztailla'ren erdi aldera, bear bada 15'ean, egingo da, erriko aurtxo ta geztekoen artean eta bai-ta ere erbestekoa izan arren, erri ontan ikasle ba-da «Lenengo Ma-rrazte edo Dibujo eginketa».

Iru talde izango dira, ta urte mai-lla oneta eratua:

6 urtetik 8'ra bitartekoak.

9 urtetik 11'ra bitartekoak, eta

12 urtetik 14'ra bitartekoak.

Uste degu egun gutxi barru argi-taratuko dirala araudi edo regla-mentoa, ta beste argi-bideak.

Ba-dakizute bada gazteok... edo gurasoak. Esan zuen seme-alaba-txoeri, zer ta nola eratu dan «Ma-rrazte konkursoa» ta, piztuarazi za-latasuna beren saiaketa egiteko. Ia zenbat nexka-mutiko osatzen dan!

ANTZERKIA

Jun zan Garagarrilla'ren 19'an, Zizurkil - Elbarrena'ko Luis'tarrak eratua, ta beren zentroan, ikusi gen-duen «JOKALDI TXAR BAT» ize-nako antzerkia, Ernani'ko «GOI-ALDE» taldeak antzezua.

Zeletasunak eraman ninduen zen-tro aldera, besterik gabe, ta ben-benetan etzaitela sekulan ere damu-tuko an izana.

Urreratu nintzanean, aurkestu ninduen antzezlariei, ta antzerkigi-lle dan Sarriegui jaunari. Izketa saio egin nuen On Pedro'kin. Izke-taldi atsegiña benetan. «Jokaldi txar bat» antzerkiak ba-du alako sako-n-tasun eder bat. Gaurko egunetarako zer ikasbide ederra... Ondo astertu ta ba-da askontzako zer oldoztua.

Ekitaldiak, xamurki, goxoki, asie-ratik bukaeraño daramazki, sendiko bizia agertuaz, («Jokaldi txar ba-ten» sendiari buruz, noski).

Atal bakoitzan bukaerak txalo-tuak izan ziran, ta azken-atala amai-tu zunean, bat-bateko txaloketa en-tzun zan, ta batez ere, Sarriegi jau-na antzokira igo zanean.

iZorionik sutsuenak antzerkigille ta antzezleri guziei!

URBIDE

AZPEITI

MANKAMUNIDADEKO BILLERA

Joan dan asteartean, mankomuni-dade onetako komisioak billera bat eratu zuan. Bertara deitauk izan zi-ran: Gurasoen elkarteak, erriko elkarte kulturalak, langilleen enla-zeak, industrialak ta abar.

Komisiokoak azaldu zuten oñar-tean egindako lana, ta baita ere au-rrerako dituzten asmoak, ta au be-tetzeko erri guziaren laguntza bear zutela, bai moral ta diru alderditik. Baita ere esan bear degu, langilleen enlazeak egindako eskaria, alegia, komisio barruan representazio bati izatea. Eskari onek eztabaida bat sortu zuan, batzun iritxiz guraso el-

kartearen bidez langilleak represen-tazioa bazuten; besteak berriz zio-ten industrialak ere orduan guraso elkarte orretan representatuak egon zitezkeela baña bazutela euren apar-teko representazio bat. Gauza one-la gelditu zan.

Sortzen diran ixtillu auek kon-pontzea denontzat ongari izango litzake, lanean ari diranak boronda-te onarekin ai diranez, egi biurtu dedilla gure artean, denontzako iri-txi bide berdiñan asmo ori.

Kontuan artu dezagun guztiok, ta batez ere gurasoak, oraingo egintza onek duan garrantzia.

SOREASURI

Gazteak osatzen dituzten talde geienak ekintza katolikuetan sor-tzen dira, alegia eleiz instituzioak dira. Talde oietako batzuk, erriaren-tzat jai-aldi, antzerki, itzaldi ta abar antolatzen dituzte, beren asmoz, kultura bat ematearren. Eta emen dago guk esan nai deguna, au da, ezin litekela konprenitu nola antzo-ki edo zine leku oietan buru di-ra-nak, naiz edozein gizon eta orain-dik gutxiago apaizak badira, nola ekintza auek negozio bat bezela ikusten dituzten.

Au esateko ikusi dezagun zer ger-tatzen dan. Orain denbora gutxi (au azkena gertatutakoa da) «Jarrai» antzerki taldea etorri zan gure erri-ra; au ekarri zutenak instituzio oie-tako batekoak ziran. Dakigunez So-reasun (parrokia'rena) izan zan an-terkeri ori ta jakifiaren gañean utzi nai degu, nola 3.000 pezata ordain-du bearra izan zuten eleiz erakunde orretakoak. Jokaera au etzaigu on-do iruditzen.

IKASTOLAREN BUKAERA

Joan dan illaren 29'an, Pedro ta Pablo Deunaren egunean alegia, gu-re erriko ikastolako umeak euren eskola urteari bukaera eman zioten. Orretarako ikastolan bildu ziran ume ta guraso, umeak jai-aldi alai ta polit bat eskeñi zuten, baita ere urte barruan egin zituzten lanen azalketa izan zan, ta sariak banatu ziran. Datorren urterako beste leku berri bat ere irikitzekoa dutela ja-kin degu, au onela izatearekin poz-ten gera.

EUSKAL ZALEAK

AZKOITI

JOLAS-TOKI EDO PARKE ARI BURUZ

Aspaldian zebiltzen zaratak, ume-txoentzako jolas-toki edo parke bat jarri nairik zeudela udaletxeok. Orain jakin degunez zurrumurru oiek, benetakoak ziran, ba proyeko-ta eginda omen dago ta jolas leku ori «Intxausti'ko» etxearen ingu-ruan izango da. Baita ere esan di-gutenez emen ingurutako jolas to-kirik ederrenetako omen da, izan ere batetik oso leku ederra da ta bestetik berriz oso ederkiz jartzeko asmoekin bai dira. Au orregaitik gauz zoragarri iruditutzen zaigu, ez bai zegoen Azkoiti'n umeentzako jolas tokirik, ta parke au egiten ba dute jolas tokiari buruz zeukaten problema ori konponduko dute. Gu-re zorionik beroenak. Gure zorionik beroenak bada Udaletxe'koeri, proyeko ori aurrera eraman dutelako ta gure erriko umeak laister toki zoragarri bat eukiko dutelako lasai jolas egiteko.

GAZTEDIAREN EGUNA

Garagarrilla'ren 11'ean, Azkoiti' ko Gaztediak egin zuan bere Urra-tegi'ra Bigarren Igoera. Goizean be-deratzia laurden gutxian atera zi-ran, gazte talde aundia, Eleiz atari-tik, ta poliki poliki agurtza donea erreztatuaz igo ziran Urrategi'ra. Beñi goian Meza Donea entzun, ta au bukatu ondorenean, guztiak eu-

(8'garren orrialdean jarraitzen du)

Zeruko Argia

Zuzendaria:

JOSE IGNAZIO GABILON-DO PUJOL

Naparroko-Kantuari ta Ara-goiko Kaputxinoak argitaratua.

(Carlos III. 22. Pamplona) DONOSTIA

Oquendo, 22; tel. 26666

ARPIDE-SARIA:

Urtekoa ... 150 pta.

Aidez artu nai bada, galdetu.

Pake muga

Maiatzaren azkenetan Ginebra'n bildu ziran «Pacem in terris» taldekoak. Mundu guziko gizaundiak alkarrekin itzezin zuten: politika-zaleak, ertiliariak, jakintza-zaleak, eziliariak, Erlijio-sinistreduna eta legegezina. Denak pakea iritxi nairik zetozen.

Bilkura orretan erabaki batzuek artu dituzte. Ala esaten digute, «Asia» ko ego-sarkaldea «alderdigabetu», neutralizatu, egin bear litzakela. Txina komunista Laterri Batuetan artu bear lite kela eta erri atzeratuak era guzietara ta alde guzietatik lagunduak izan bear lirakela».

«Erri beartsuak —aiek diotenez—, burutu eziniko bizi-ezifietan lotuak daude. Merke saldu ta garesti erosiaz bizi bai-tira beren sal-erosketan». Giza-emakumeak arrazaz bereiztea, onartu ezin ditekenez auzia omen-da. Erriak izkilluz konpontzeko irtenbiderik ere ez degula diote. Ta erri bakoitzak bere premiak zuzentzeko ez du bere barruan inolako biderik. Beraz, komunista ez diran ta diranen arteko artu-eman, bear-bearrezkoa omen-degu.

Emen gatoz, ba, gu ere gai au aitatzen. Pakearen alde joka nai genduke. Atomo-arma guziak zokoratu nai genituzke, noski. Gizadiarentzat arrisku beltz bai-tira. Bai gerratetan eta bai pake-garaitan ere. Arma oiek saioka erabiltzea bera ere galbide biur ditekela. Itz batean esateko, Pakea munduan gaitzorian jartzekoak dira arma oiek. Zer gertatuko ote-da mundu onetan? Ta botoi oiei okerrune batean ikutzeak ze ondamen ez dezaiguke ekarri? Or daude guzior kaltean ikusteko Erdialdeko Eguzkialdean eta Vietnam aldean atomo-armaz konpontzen ez diran istilluak. Erri éagusiak zerbait egingo al-dute, lur aiek armagabe paketzeko! Nola ta bururik gaitzen ez duten...

Gure aldetik, beraz, Pake alde egiten diran alegin guziak ontzat jotzen ditugu. Ta asteko, gure irakurle guziak lan ontan degun erantzupideaz jabetu ditezela nai genduke. Auzi au guzior eta bakoitzaren gain dago. Gure buruetan au ondo sartuta utzi bear degu: gerratea, gorrotoa ta gosea... oso kaltegarriak dirala. Auen ondorenak errietarako, neurtu ezinik dira, gaitzera.

Ondoren, gure lan bezela artu bear degu, munduko pakea ta alkarre-ko borondate ona sortzea. Guri bai-dagokigu oso-osorik: bakoitzari ta guziori. Burutapen auek gure buruetan nausitzen ba-dira, gure iritzien indarra inguruko artean zabalduko degu. Ta konturatze onek ez gaitu esi estuetan lotu bear, baizik mundu guziko korapillotan barrurago sartu ta lankide egin.

Gure alegiñak Pake-zaleen artean erabilli bear ditugu. Gizadian alkar-kide, pake-zale, lagun-giroko izan bear degu. Denok izango ditugu geron ametsak, ta sarritan ezingo giza alkarren gogoetan bat izan; baiña beti orde bear diogu alkarri alako begirunea, giza-maillan alkar artuaz.

Onela bakarrik ager-araziko degu gure Pake aldeko, zuzentasun-aldeko, ta borondate oneko gogoak. Bestela jokatzeko, gure errien kalterako izango litzake. Beste bide guziak, kalterako, ondamendirako, gizadia gaitzekoak ditugu.

Zenbat buru ainbat aburu

Bertsolarien txapelketa

Garagarilla'ren 25'garrengo zenbakian azaltzen da On Juan Maria Lekuonak idatzita, asteroko ontan, "MAIBURUKO BATEN PENTSAKIZUNAK".

Lenengo aldiz irakurri nuahean, esan nuan nere barrerenerako, min dik Juan Maria jatorrak, eta bakakit zergatik.

Bigarren aldiz irakurri nuanean, buruko illeak tente jarri zizaizkian gogoratutik berak galdetzen duana, ia jaialdi auen bukaera etorri liteken batzuk orrela nabarmentzen diralako (batetik teknikik ez, eta bestetik berea bakarrik nai izatea).

Geroztik irakurri det bein eta berriro eta azkenik erabaki det au idaztea, nere borondate on guztiakin. Jaialdi au ez dedilla galdu, ez dedilla goibeldu orrelako gertakizunakin. Ez, eta ez!

Tamalgarrria izango lizake, benetan, bertsolaritasuna igo dan mallara igo eta batzuk diralako, ori eratzen dutenak dana ankaz gora ueste. Ez, berriro ere.

Garrasi eta iskanbilla aundi artan ederki nabarmendu zan geienak ez giñala ura sortu zutenen aldekoak, naiz neri ere arritu erabakiak (eta ezagutzen det Xal-badorren balioa, naiz au betez abestutzen ari danean ez ulertu bere bertsuak diran bezela) eta jaiña txistuak, naiz txistulariak gutxienak izan, burunda aundia ateratzen du, eta argi eta garbi ikusi zan, era berean, gizon baten apaltasunak eta jakintasunak bertso arazoan, Xal-bador alegia, nola erabat aldatu zun, bere bertso sakon, eder eta mamitsuakin, burundalarien go-goa, naiz eta gero maiburokoakin jarrai.

Beste bertsolariak, guk bañon obeto dakite, bekaizkikiariak ez baditu itxutzen, beste lagun bertsolarien balioa, eta jator asko azaldu zuten, berak izanik lenengo txalotzen asi ziranak.

Euskerak duan doai ziragarri au, bertsolariak, ao betez, eratzen dituzten bertsuak edozer gaitetan, gaurko egunean batez ere, ez alda gauz aundia? Eta oien ba-

lio astertzeko maiburuan euskerak dituan gizon tre-beenak eta jakintsuenak egotea zer esan nai du? Ez dala jaialdi zoragarri bat bakarrik, naiz eta askok ala ueste. Jakin nai nuke beste laterritan baluteke orrelako gaia, zer egingo luteken?

Danon artean eutsi bear diogu arazo oneri, bada erriak ere laguntza opatzen lu txapelketa oietera azal-duaz, eta bera gai dala itz egiñaz, eta ezin ukatu danak ezagutzen degula bere garrantzia eta gero ta geiago ikasten ari gerala gai ontan, bañan sekula ez da izango erria, era bat naikoa, erabakitzeke zeñen bertsuak diran onenak, bada batzuetan gaia eta besteetan nork bere gogokoa ohea dala uestekin ezin ditekela astertu txapelketan zein izandu dan onena, egun ortan eta bakoitzari egokitu zaion gaitetan.

Eta On Juan Mari'k dio, alegia "pozik ariko nitza-ke, emendik illabete batera, iiburua irakurria, zinta entzunaz, astiroko bertso miatzeta bat egiten gaur txistu-ka aritu diranekin". Baita ni ere zure jardunak entzu-ten. Ezin al liteke, izparringien bitartez, noizik bein gai ontako lantxo batzuek aztertu? Jakiña, ezin ariko zerate bertsolari baten alde itz egiten bakarrik, bañan erabat erriak ikasi dezala nola aztertzen diran bertsuak. Ez dezala erriak ueste bertso onena dala bestea lotsaga-ri, edo parragarri uesten duana. Zergatik orrela balitza-ke lotsagabeena izango gallen, aspaldiko esaeran beze-la. Ama ijito batek bere alabari (beste batekin erritan ari zanari) esan ziona. Neska tuntuna esaion len bait-ten, berak iri esan baño len.

Ziur nago, On Juan Maria Lekuona, zuk naiko zen-duken ori egiteko egokierik balitzake, eta zuk esaten dezunen artean, ondorenean, geienak izenpetuko lute-kela idatzi bat maiburukoari eskerrak emanaz eta aitze-kituaz egun artako gertakizuna.

KORTARA

ONDO BADABILL
Otsein DA

Zeruko Argia oporretan

Aldizkari guziak beren arnas-aldia artu oi-dute. Ille-ro agertzen diranak, illabete batekoa uzten dute argitaldu gabe. Asterokoak, bi zenbaki utzi oi-dituzte argitaltzeke.

ZERUKO ARGIA'k oitura ori gordeaz, illabete ontako 16'koa ez du argitaratuko. Urrengo utsunea, datorren illean izango da, ta aurrez adieraziko degu noiz jai artuko degun.

K O L D A R R A

Xabier Eguren, Aitor Azkarate ta irurok lagun miñak giñan. Lendabi-ziko jaunartzea alkar egin genun eta erriko eskola berean ikasi. Gazte denboran batera ibilli oi giñan beti. Xabier eta biok ezkondu giñanean ere ez genitun gure adiskidetasuna-ren lokarriak puzkatu edo lazotu. Aitor ezkondu gelditu arren gurekin ortetzen zan igande-jaiegunez. Aste-gunetan ere sarri alkartu oi giñan «Gabi» tabernan.

Igandeetan maiz mendirate bat egiten genun. Ibai aldeko bazterrak ere oso maiteak genitun, ume ta gaz-te denboran an egiten bai genun igarian.

Aitor'i umetatik «kobarde» dei-tzen genion. Egia esanda gaitzizena baño maite izena zan. Guztiok utsik gabe laztan bai genun Aitor.

Alare izena ez zegoan ain gaizki ipiñia. Aitor gorputzez txaparra zan. Xabier'en ondoan batez ere —au mutil galanta bai zan— euli bat ematen zun. Gañera Aitor txi-kitandik gaixorik ibillia zan. Birike-tatik edo. Arpegiz its zan; bularra mutiko batek baño zabalago ez zun; besamuturrak andereño-besamutu-rrak.

Bere osasun exkaxa zala ta asko-tan ezin zitun egin guk egiten geni-tun arrisku-zorakeriak. Naiatzal-dean gu heixak arrapatzeria joaten

giñanean bera erriko plazan galdi-tzen zan kartetan.

Udaroan Xabier ta biok ia arra-tsalde osoa ibaian igarotzen genun «Goikorrota» aldean. Xabier' ek zaldi batek baño osasun ohea zun. Gelditu gabe igariari ekiten zion. Arratsalde aietan, guregandik alde ibiltzea ez bai zitzaion atsegin, Aitor ibai ertzean eseritzen zan, guri begira, beste mutikoekin berriketan edo ibaiondoan azten ziran zume ta abetsuekin jolastetan. Orduan ere Xabier'ek txantxetan «Kobarde» ka asten zitzaion, oiuka: «Kobardee... Or egon bearrean etorri adi onaaa... Ik gauza bat bakararra deukeek. Bil-durraaa...».

Aitor ez zan iñoiz goitzen orre-gatik mindu. Izan ere iñork ez zuan asarratu nai. Ain ona, ain lagun biozti, ain atsegiña bai zan bere iz-keta ta jardunetan.

Bertze errankizunik ez zagoanean beti genun irtenbide bat. Aitor'i adarra jo. Txantxak jasotzeko kol-ko aundiko gizona bai zan. Ez zan iñoiz berotzen. Arrazoi ontatik ere zetorkion «kobarde» izen ura. Bes-te edozein joka asiko zan arek sa-rritan entzun bear izaten zitun gau-zak entzunda. Baña berak asarre guziak itz legunez goxatzen zitun: «Tira mutillak, ordua dek ganoraz itz egiteko».

Aprilleko igandea zan; eguzkiz beteriko arratsaldea. Aurreko egu-netan euri jakak zitun. Bat bateko eguzki berotze arek poz aundiago ematen zun. Aitor, Xabier eta iru-rok ibai aldera txango laburrerako abiatu giñan.

Ibaia indar aundiz zetorren. Ura obeto ikusteko eseritza erabaki genun. Bi jarleku arkitu genitun. Batean bi emakume izketa bizian zeuden. Aintzinean iru ume olge-tan. Beste alxian eseri giñan.

Gure aurrean baranda genun; be-rago ura zarata mantauz. Laster gu-re alkarizketak sua artu zun. Xa-bier eta biok euskera eriotz-zartate-

koak jota zegola genion. Euskera gauza ez dala erdal kulturaren era-soari tinko jardokitzeko. Gizaldi onek gure izkuntzaren itzaltzea ikusiko dula. Aitor ostera baiezko-rra zan. Gure solaskidearen arabera euskerak goiz edo berandu eskole-tan sarrera arkituko zun. Atze-nik Euskalerriko Unibersidadeetan, Deusto'n, Iruña'n e. a. ere nagusi jarriko.

Eztabaida ontan giñala, plasta, zeezer uretara erori zan. Bi ume negarrez. Irugarrena...? Salto ba-tean baranda ondoan giñan. Ema-kumeak oiuka. Xabier eta biok kon-turatu baño len —bildurrez lurrean josita bai giñan— Aitor'ek «Aita-ren» bat egin ta txamarra ta guztiz barandatik uretara jauzi egin zun.

Segundo batzuk pasa ziran. Une-aldi bildurgarria. Denborak bere denboratasuna galdu zuala zirudin. Baña gero gure barandatik 30 me-trora Aitor ikusi genun besoetan umea zula.

Uraldiak biak intxaur azalak be-zela zeramatzkin. Erreka aitz beterik zegoan. Gu arnitu bezela giñan, itz onek jatorriz edan nai duan eran. Begiak ez ezik, gure anima osoa bi gizaki aietan jarrita.

Bat batean biak aitz aundi baten gañean ikusi genitun. Urak bere abiaduran geldiarazita indarka jo-tzen zun aitz aren kontra. Bai Ai-tor'ek bai umeak ez zuten mobi-menturik egiten. Gu eta ordurako be-gira zeuden beste errikide bat-zuk beaiengana abiatu giñan. Ne-kez ondoratu gintzaen. Biok ko-norte gabe zeuden.

Zelaitxo batera ekarri genitun. Umeari arnas-arrerazi genion. Las-ter begiak idiki zitun. Salbatuta ze-goan.

Aitor'ek ostera... ez zitun geiago mundu ontako ikusgarriak ikusiko. Lokian idiki aundi bat zun, nunbait aitzaren aurka jotzerakoan egiña...

GO MIGA

Lukainkak eta batasuna

Euskera gorde bear dala-ta, amai-katxo ezbai ta eztabaida sortu dira gure egunetariño. Oraindik ere, ba-tasuna ametsa utsa da, arlo onetan. Batasuna soilik da egia, oraingoz. Askotariko bide asmatu dira, batera jotzekoak. Alaz ere, gure euskera tokika sakabanatuta egon-ta, bide-txigorretatik doa jausika an-emenka, iñungo bideetartu baiño len.

Gure egunotan, baiña, iñolaz ames-tu bakoa egokitu yaku. Jendearen batera-bestera ibilli bearrria, alegia. Ikastolen eta irakastegien orde, bi-ziak berak egingo al dau osmosis bearezko ori.

Lengo baten, txarri-boda zala-ta, Urduliz'ko basetxe baten bilud gi-ñan. Suetean, mai-inguruan, bertako mutila ta Bermeo'ko andra gaztea. Esteak betatu ta lukainkak lotu be-rra sortu zan. Eskumenean euki ez ta eske asi ziran biak, etxeokandra-ri arrenka. Ama. firua, iñoan Urdu-liztarrak; ama, aria, Bermeotarrak. Amak firu-aria ekarri ta biak zer ari begira, ondo ebagi artaziakaz eta lukainkak polito-polito lotu. Itzik be-re ez eben atara. Zelan alkar aitu

Euskeraren arlotik urten barik, ez al da ori bilinguismo apur bat? Fi-ru, ari ta hilo. Orra ele-bidun batek iru izkera erabilli! Firu, laterazko filum, i-tik datorrena; ta euskaldun izakeradun batek ezin iruntsi latin-kume izakera erdeldun oso bestela-koa. Izkuntza artu ta gogoa bazter-tu, zelan daiteke ori? Orobateko pentsakeran bilduak gereala? Norai-ño? Askotan artu doguna bardin-bar-dina izan arren, emoten doguna bar-din-eza ba'da, ez aipatu europakeri larregirik niri izkuntzaz. Janariak ez dau gizona bereizten, janaria mami-tzeak baiño. Beraz, gorde dagiguzan bakoitzak ondo gure mosu-koloreak eta on egin danerik!

ETXEBARRIA'tar JUAN ANJEL

Sendia atzerapenaren iturri?

Sendia ta ezkontza eraso gogorren azpian daude. Baña baita goralpen eta txalo bero ta argitsuen gañean ere. Idatzi diran liburuak eta Batzar Nagusiko agiriak irakurri besterik ez dago.

Ezkontza senar-emazteak alkar osoagotzeko, alkar zoriontsu egiteko, alkar maitatzeko, alkar santutzeko... Seme-alabak izan, ezi ta azi... Itz gutxitan esaten diran eginkizun jatorrak.

Baña sendiak ba-du beste langintza bikañ bat ere. Aintzakotzat artzen ez dan beste betebear bat.

Ta nik gaurkoan alderdi au zertxobait agertu nai nuke.

Sendiak lengoari eutsi bear dio. Sendiak aurrekoen-gandik datozkigun ondasunak gordetzen lagundu bear digu. Sendia giza-oiuren gordeleku degu. Aurrekoekin lotzen gaituan lokarri.

Izan ere gurasoak beren aberastasun, zintzotasun, sentipen eta iritziak uzten dizkiete seme-alabai.

Onela sendiak gizarteari iraupen eta sendotasuna erasten dizkio.

Bestela gizartea beti kolokan eta dindanean bezela ibiliko litzake. Matur batetik bestera, erdia ta tarte, arkitzeke. Aurrekoekin alkartzen duan aririk gabe. Utsu ne batean zintzilik.

Lurrak, etxeak, erriak, ildakoak, oiturak, izkuntzak, pentzakerak, erlijioak... aurrekoekin lotzen gaituzte.

Seme-alabak azi ta ezi ditezke, onenean, sendirik. Ez da erreza izango. Oraindafiokoak baño era ta etxe obeak billatu bearko lirake. Baña tira, eziñezkoa ez dala esango du norbaitek.

Baña sendirik gabe aurrekoak iritxi dituzten egi, izkera, oitura, izakera ta ondasunai eustea, eziñezkoa dala dirudi.

Ta sendiak, asieran aitatutako eginkizun oietaz gañera, beste betebear sakratu au du: gizaldiz gizaldi lengoari iraun arazi. Bestela aizea bezela aldatzen dan gizarte bat sortuko degu. Batere egonarririk gabekoa. Patxara ta tinkotasunik gabekoa.

Lur-axalean aldatutako zugaitz-landarea bezelaxe aizerik txikienak lur joaziko dio.

Onek arrixku bat dakar, orde.

Gizartearen aurrerapenak, lengoari eutsiaz, berria onartzea ta gure-gure egitea eskatzen ditu.

Sendiak lengoari eusten dio. Zarra gorde ta zaitzen du. Seme-alabak gurasoengandik artutakoarekin aberasten dira. Aurrekoak sumatu ta sortutakoa mesedegarri dute.

Baña ez du aurreratzeko pozik ematen. Alperkeri goxo bati laguntzen dio. Ez du aldatzen uzten. Ez da berri-zale.

Ta lengoari itxu-itxuan eustek atzerapena dakar. Gizartearen kurpillak lorrean jartzen ditu.

Sendiak zarra ta berria egosi bear ditu ondo baño

obeto. Atzokoa ta biarkoa gaurkotu bear ditu. Lengoa ta gerokoa oraingotu. Bi muturrak korapillatu bear ditu egoki. Bi aldiak txikordatu.

Bestela guraso ta seme-alaben artean eten aundigia idekiko da. Leize sakonegia sortuko. Ezin konpondu beldurgarria.

Gurasoak seme-alabai ez badie lengoa ematen edo seme-alabak artu bear duten berri orren jabe ez badira egiten, sendiak duan eginbear bat bete gabe geldituko dira. Arrixku aundiko zulo ta utsune bat lagako dute seme-alaben ezieran.

Betetzen al dute eginkizun au gure euskal-sendiak? Aurrekoengandik jasotako doaiak ondorengoai txertatu al dizkie? Ez al da guraso askoren erruz euskera galdu? Ez al da guraso ta seme-alaben artean eten aundigia ebaki?

Seme-alabak lengorik ez dute sakon artu. Gurasoak berria ez dute ausnartu. Ez dira alkarrena urreratzen. Sekulan topo egingo ez duten bide bana artu dute.

Gurasoak euskeraz eta seme-alabak erderaz ari diran etxean, oso zail da alkar artzen. Gurasoak euskal-arnasa, euskal-giroa, euskal-izakera; seme-alabak erdal-arnasa, erdal-giroa, erdal-izakera.

Guraso ta umeen arteko artu-eman goxoetarako, giza barrua muñ muñean urratua ta zauritua dago.

M. ATXAGA

Zor dana emotea, erregalua? Holanda ta bere apaizgaitegiak

Nere eskuetara eldu zan liburuxka bat irakuten nengoala, arrituta gelditu nintzan, irakurri neban gauz batetaz. Liburuxka arek inoan: "MI REGALO DE PASCUA. — Cunde y ha tomado carta de ciudadanía universal, la costumbre de hacerse regalos en las Fiestas de Pascua... Vuestro Obispo también quiere entrar en este significativo juego de la familia humana... Haciéndome cargo de las posibilidades espirituales que podrían retrasarse o perderse entre los grupos infantiles de las zonas donde el vascuence, gracias a Dios, es todavía un brillante exponente de este tesoro lingüístico que poseemos en España... he decidido crear en el mismo Secretariado de Catecismo la SECCION VASCA DE CATEQUESIS Y PASTORAL DE LA INFANCIA".

Ez neban uste Eleizak, Katekesis arloan, euskaldunak umezurtz eukiko ebazenik ainbeste urtean, Bizkaia aspalditik kristiñau da-ta; edo, len olango organizaziñoen bat baldin ba zan, apurtu ta bizkaitar kristiñauak laguntza barik eukiko zituanik. Baña, alan dala aitzen emoten dau liburuxka orrek. Gaur, 1967garren urtean Organizaziño ori Bizkaian ez dago, "Secretariado de Catecismo"ren zati bat lez baño ez-ba-da be, sortu egin-gio dala diño-ta.

Benetan poztuten naz bearrezko dan organiazaziño orren sortzeagaz eta zorionak emoten dautsadaz Bilbo'ko Gotzain Jaunari.

Alan be, ez da au, arrituta itxi ninduana. Nire arri-tasuna sortu eban euskaldun umeentzat egiteko dan gauz ori erregalua balitz lez azaltzeak; alegia, esango baleu lez: "Gauz ori egin bearrik ez dago; ume orreik ezin leikie eskatu; baña biotz onekua naizen ezker, emon egiten dautsate".

Bat-batean etorri jatan burura Kapitalkeri barriaren jokaera. Eta gogoratu nintzan langilleen prima, eskupeko, sari sobre ta gabonetako errekuakin. Kapitalkeria ez da jartzen inoiz langilleak zer bear daben pentsatzen; zeren eskubidea dauken jakiten; alegia: langilleai zer emon bear dautsen, zor dautselako ikusten. Eta beartu egiten ez ba-dabez, Kapitalistak gitxitan (inoiz be ez kapitalkeriak) ordaintzen dituez, langilleai berez emon bear jakezenak. Alan diño Kondairak.

Kapitalkeria, alan be, erregalu zalea da; ez diñogu biotz onez ala zitalkeriz, baña erregalu-zale lez agertzen da.

Kapitalkeri barriak eta pentsalari zintzoak ez dauke antzik mintzaeran bertan be. Jakintsuak diño gizonari kultura bere izkuntzan emon bear jakola; eta ez dago esan bearrik aspalditik Eleizak be irakasten dauala gauz bardiña (Pacem in Terris, Konzilioa...); alegia: kultura artu, otoitz egin, dotrañea ikasi..., gizonak bere izkuntzan egin bear dituzala. Ortarako, instituziñoak eurak be, ori egiteko eratuta ez badagoz, eratu bear dirala. Mezea, dakigun lez, augaitik aldatu da. Eta bide bardiña jarritu bear dabe beste era guztietako instituziñoak: kultura instituziñoak, otoitz erak, dotrañe organiazaziñoak eta abar...

Zergaitik, ba, kapitalkeri barriaren eskerak erabilli, pentsalari zintzuenak eta Eleizearenak erabilli bearrean? Kapitalkeriarenak egiazkoak edo gaizki ulertze-koak ba-dira ganera. Mor dana emotea ez da erregalua egitea, alajaña.

Gauz bakoitza bere izenagaz esan daigun.

JULEN CALZADA

Lendik ere jakiñean gaude Holanda'ko elizaren berriztapen aideez. Era askotara asiak dira eskualde aretan beren eliz-kontuak gaurko girora aldatzen. Oietako aldaketa nabarmena egin dute beren Apaizgaitegi edo Seminariotan.

Len 32 filosofi-etxe ta iru teologi-etxetan zeuzkaten apaiz bidea artu nai zuten gazte ikasleak. Orain sei etxetan alkatu dituzte bizibide ortako ikasle guziak. Au izan da lenbiziko egin duten aldaketa nagusia.

Baña ez tira ortan gelditu. Apaizgaitegi oiek erri-Unibersidadeekin artu-eman estuagoan jarri nai dituzte, eta Protestanteen Teologi-Ikastegiekin ere tratu-trukea eskatu dute. Onela antolatu nai luteke gaurko Elizak eskatzen diguten alkarizketa, Elizatik kanpo dauden Ikastetxeekin.

Ikaskizunetan ere berrikuntza gogorra egitekoak dira. Ortarako, ikasgaiak gaurko teologi ta filosofi arteko artu-eman estuenetan antolatu nai lituzkete. Ta irakas-bideak ere berritzekotan dira.

Beste asmo bat ikasle oiek nolako ostatutan artuko ote dituzten asma-tzea darabilte. Denak Seminariotan bizi bearrean, ikasleak, sendi-etxetan edo parrokietan bildu ta ala artu nai dituzte. Seminariota, beste erri-ikasleak bezela, irakaspena artzera joango lirake; baiña ikasi, jan da lo, beste etxe-ostatutan sailka egingo luteke. Ez, beraz, orain arte bezela, denak Apaizgaitegietan ikasi, jan, lo ta irakaskintza artu.

Orra beste aldetan nolako aizeak sortu diran apaiz izateko dauden gazteen inguru. Oso aldatuak ditugu eliz-gidarien burutapenak ta berritze oiek oso sustraia dijoaz, gure eginbideetan.

Eliza bizia nai genduke guziok, eta urteen buruan erdoituta gelditu diran eraketak («estrukturak» esango luteke gaurko gazteak), alde batera uzteko ordua iritxi zaigu, nunbait.

Ori Holanda n eta beste errialde batzuetan gertatzen zaigu. Ta gure artean zer? Lenean egon-goxo iraun nai al-degu? Ala gure arteko Eliza lo-zorrotik esnatzeke ote-dago oraindik?

ITZARTE

FUNCOR, S.C.I.

Benetako baserritarrak bear ditutzen MAKINAK:

BIRRINTZALLE - ERROTA - NAASTALE
ZERRA - URAGA - URASKA

Europa'ko aurrerakisuni'k onenak, amengo
nekasarientzat

ADI TA OROI EZAZU

FUNCOR

AZKAR BEZIN ONDO

ELORRIO

Vizcaya 114

TRANSPORTES

azkar

ERAMAN - EKARRIRAKO KAMIOI AUNDIAK

Donosti'tik egunero:

Bartzelona, Zaragoza, Valentzi, Madrid, Oviedo,
Gijon, Iruña, Bilbo eta Gazteiz'era.

Astean iru aldiz:

Sevilla, Lugo, Coruña, Orense eta Vigo'ra.

Eustasio Amilibia, 13 ta 14 - DONOSTIA

Tefnoak.: 25.457 eta 26.987

ERAMAN - EKARRI'rako
AGENCIA

Transportes ALE

EUSKAL IRRATSAIOAK

ERRI GUZTIRAKO

Iparaguirre, 8 - DONOSTIA

HERRIAK ETA GIZONAK

KOLABORAZIOAK

KENNEDY INGURUA

«Kennedy Round» edo Kennedy Inguru izenagaz ezagutzen dan azkenengo nazioarteko artu-emanak edo izketak zergaren buruz, munduko salerosketaren kondairan artu-eman aundienetakoak izan dira eta igaro dan Loraillaren 15'an amaitu ziran Ginebran ondore onakin, erabaki onakin.

1963'tik geroztik GATT'ren (General Agreement on Tariffs and Trade) laukian eztabaidak, tirabirak luzeak izan dira noski, GATT barruan luzeenak. Izketaldiaren gaiak garrantzitsuak ziran J. F. Kennedy lendakari zanaren asmoari jarraituaz, leendabiziko asmo ori izan zan munduko salerosketari askatasun aundi bat eskeintzea zerga guziak erdiraño laburtuaz, zerga oiek mugetzeko sariak dira, kanpotik datozen produktoari ezartzen dioten diru-zamak, sariak.

Izketa oien ebatziak, batzaldi oien ondoreak, aipatuko elburuaren gañetik gelditu dira batzuk eta beste batzuk berago, baiña izgai askotan zergak gogoan artu gabe erabakiaren xedea izan da bestetarik eragozkerak, oztopoak kentzea, salerosketari ezarriko eragozpenak garbitzea, zergaren ordeazko batzuk, beste batzuk ordeaz mugetzeko sariakin zer ikusirik ez daukaten eragozpenak, iraun-lege bategaitik edo osasunezko lege-bategaitik. Eragozpen oien artean "American Selling Price" deritzaiona dago, USA'n kanpoko kimikaren produktoari ezartzen diotena.

Zergak, batzaz-beste eunetik 30 edo 40'an laburtu dira eta are geiago, pariakin erabaki mamitsu bat artu da eta ebatzi au artu liteke leendabiziko bezela, munduko laborearen merkatuan.

Zergaren laburtzea, industriaren produktorari dagozkio, beraz, lurgintza ez da sartu. Munduko salerosketan «iru» aundiak diranak: USA, Nnglaterra eta Ekonomizko Erkide Europarra edo Merkatu Batuaren artean erabaki aundienak artu dituzte eta laterri oien atzetik Japon, Suitza, Eskandinabitarrak, Austria eta, neurri berengoan, Kanada eta Australia datoz amor egin dutenak.

Erabakiak laterri oien artean bakarrik artu dira baiña,

bakoitzaren laburtzeak, zergaren laburtze oiek, aipatuko laterri artean egingo diranak, beste bigarren mallako laterrieri ere edatuko dira, beraz, mundu guziko laterrieri, Sobiet aldekoari ere bai GATT'en senide izan ez arren.

Era ortan, mugetxeren babesa asko moztuko da. Baiña mozte au ez da batzaldien ondore bakararra, asieran erran degun bezela, beste ondore onak ere iritxi dituzte nazio oiek: Baldintza berdiñak laterri denentzat; salerosketaren artu-emanak kidez kide egitea noski.

Anti-dumping legeak ere denen arten idatziko dira, nazioak, bat eginda, kodex bat idazteko gelditu dira oitura onen aurka.

Lurgintzaren arloan, lurgintzaren laukian, ebatzirik ez da artu iraindikan janarizko laguntasuna izan ezik. Azkurri au Irugarren Munduko erriari eskeintzen zaio, beste ebatzirik ez da artu emen ordeaz, gauzak korapillatsuagoak dira, beraz, erabakiak zaillagoak agertzen dira lurgintzaren kanpoan eta orregaitik garaia ez da eldu.

Ia USA eta EEE (=CEE) artean bakarrik 4.500.000 tonelada gari atarako dira Irugarren Munduarentzat. Seirak bakarrik milloi bat emango dute.

Batzaldiaren beste ondore on bat EFTA eta EEE (=Comunidad Económica Europea) izan da, Europako Talde bien dendu-ezak berdinduko dituz edo, gutxienez, moztu, laburtze oien bidez.

Irugarren Munduko laterriak ere asko irabaziko dute eragipen onegaz. Irugarren Munduko laterriak lurgintzagaz eta leenproduktuakaz arduratsuago dagoz baiña aiek eta lurgintzagaz eta leenproduktuakaz neurri egokiak artu arte, gariaren erabakiagaz bakarrik pozik egon bear.

Jainkoari eskerrak, Kennedy'n asmo guziak bete ez badira ere, lortu dana asko da, eta ziur ziur artu diran erabakiak eragipen bizkorra emango diote munduko salerosketari, munduko artu-emanari.

S. LARREA

LIBURUAK

CARL AMERY:

LA CAPITULACION

RIKARDO ARREGI

Heinrich Böll nobelari famatuak liburu onen epiligoan mintzatzen delarik onela dio: "Carl Amery'ren liburuan ez dira indibidualista, baztertutako ta sektario bakan batzuek defenditu nahi; ori baiño gehiago billatzen da liburu ontan: Alemania'ko katolizismoari bere eskizofrenia kendu".

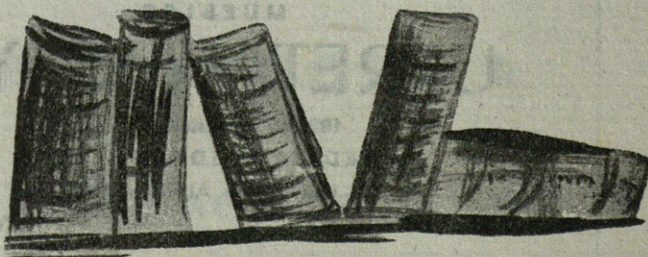
Liburu garratza ta gogorra ta segunrantzi guztiarekin zenbaitentzat gogorregia izango dena, 1933'gn, amasei urte zituen katoliko aleman batek idatzitakoa. Maitasunarekin, melankoliarekin, gogortasunarekin. Liburuaren egilleak gaurko Alemania'ko katolizismoaren sustraia eta bere egoeraren arrazoia arkitu nahi ditu ta ortarako Hitler'en garaia aztertu beharrean arkitzen da. Arregatik gertatzen da ain gogorra liburu au. Izan ere gaurko Alemania'n gauri madarikatu aiek gogoratzea izan ditekien eginkinunik arriskatuenetakoa da. Katolikoan joera Hitler'en aurrean ez da batere argi ikusten eta orduan Eleiza'ko agintariak eta katoliko gehienak izan zuten joerak analisis zeatz bat ten ondorenean oso leku txarrean ikusten dira. Vaticano'k eta agintaritzara iritxi berria zen Hitler'ek 1933'gn. izenpetu zuten Konkordatuak da azterketaren muiña liburuaren lehendabiziko kapituluetan.

Ala ere sakonago dijoa bere azterketan eta analisisen liburuaren egillea. Alemanen katolizismoaren gaitza nundikan datorren galdetzen du ta erantzun arrigarri au arkitzen du: soziologiari buruz katolizismoa burgesi txikian eta nekazaritzan finkatzen delako ta auek duten munduaren konzepzioa berea egiten duelako. Baiñan klase auek eta auek duten munduaren konzepzioak gainbehera arkitzen dira gaurko egunetan. Ori da Alemania'ko Eleizak duen prolemarik aundiena ta baita ere ori da gaurko katoliko "ofizialak" ikusi nahi ez dutena. Ta ori ikusi nahi ez dutelako ikusten du ain beltza liburu onen egilleak Alemania'ren etorkizuna.

Guda garaiean katolikoan abertzaletasuna ta obedienciazaren ideia aztertzen dira ondorenean. Baita ere guda ondoreneko Alemania berriaren, Ozidenteko Alemania'rena esan nahi dut, arazoak katolikoan eskuetan nola erabiliak izan ziran aztertzen dira.

Katoliko edo kristau izeneko partidu bat gobernuan orkitzen den Herrietan eta nazioetan garantzi aundikoa da estatu ta Herri oietako katolizismoaren azterketa egitea. Theorian bi gauz diferente dira katolizismoa ta kristau partidu bat baiñan danak dakigu zer gertatzen den. Alemania'ko politikarentzat jakingarri sustantzizko asko emango dizkigu Sarl Amery'k idatzitako liburu onek eta Barcelona'ko Nova Terra argitaratzailearengan azladutako liburu onek.

Liburuaren izen osoa au da "La Capitulación" (El Catolicismo alemán hoy).

GURELESA

GIPUZKOA'KO TA NAPARROA'KO ESNE ONENAKIN GERTUTAKO ESNEKIAK: ESNE PASTERIZATUA, ESNE SOILLA, ESNE-AUTSA, ESNE-GAÑA, GURIÑA TA ABAR. - EGUNDO EGUNEAN, LURBIRA OSOKO ERRI AURRERATU GUZIETAN, ONELAKO ESNE TA ESNEKIAK BAKARRIK ERABILTZEN DIRA

GURELESA

ERLOJU TA BITXITEGIA

Eduardo Chopeitia

Getaria, 10 Urrut. 17751 Etxekoa 22700

• DONOSTIA

ECHABE

ETXABE REN

Mueble - Etxea

Fuero'en Enparantza

Urrutizkiñak: 84 10 78
84 11 24

ZARAUTZ

BERTSO BERRIAK

Tolosa'ko «Tximela» datorkigu berriro, gerrateko bigarren urte gose-tsuari jarri zituan bertsoekin. Duten grazirik ezin ukatu. Gogoz irakurriko dituzutelakoan gaude.

1

Ipintzera nijua
gosean negarrak,
juan baño lenago
dauzkaten indarrak.
Alimentuak dabiliz
gutxi eta txarrak,
egun gorriak dauzka
nere tripa zarrak.

2

Gosea zer dan ondo
egin det ikasi,
aspaldi ontan ezte
okelik ikusi.
Patata ta babarrun
nigandik igesi,
idia jango nuke
adar eta guzi.

3

Kafesnea gosaltzen
eskasik kazua,
eguardian gogorra
beti garbantzua.
Apaltzeko tilixta
platera gozua...
pozikan jango nuke
zakur sarnosua.

4

Zakurra aitaturu
ez ba egin parrik,
geioak jango luteke,
ez naiz ni bakarrik.
Netzat ez luke utziko
jaki au «Matxari'k»,
goseak dagonantz
ezta gauza txarrik.

5

Burruntzalikatxo bat
det errazua,
esate utsarekin
amorrazua.
Jan orduko egiten du
tripan aziua,
alaz da guztiz ba-du
ixtimazua.

6

Emengo janariak
indarra pixka du,
batzutan gordiña ta
bestetan kixkaldu.
Txutik jarri orduko
ankak txirixtatu.
gauz au ikusi gabe
zeñek sinistatu?

7

Amabi ta erditan
nere otordua,
goseak dagonantz

naiko berandua.
Ni bezela dagonak
ez aztu gerua,
orregatik etzagun
il geure burua.

8

Emen ezta botatzen
ontan oitu gera,
sobratzen dan janikan
kumunetik bera.
Mingañarekin degu
garbitzen platera,
nai gabe artu degu
eruan tankera.

9

Lenago bizi nintzan
geza ta goxogo,
orain bitza miña
ta gazia dago.
Elurtean txoria
bezelaxe nago,
len tximela banintzan
orain tximelago.

10

Bart arratseko nere
loaren graziak,
pasteleri batean
lau ordu pasiak.
Osorik sartzen nitun
zetozen guziak,
amets gozoak baña
ni beti gosiak!

11

Ametsetan dijoaz
une ederrenak,
ala dio emengo
gizon azkarrenak.
Batuko ditut itzak
nere ta arenak,
ikusteko gaudela
emen Senperrenak!

12

Soñeko alkandorak
amar arabaki,
oiek nola konpondu
ezin erabaki.
Jostorratza artzeko
gauza ez naiz aurki,
ezurak indartzeko
bada leka jaki.

13

Bukaeran joan zaizkit
buruko zentzuak,
ez indarra izan balu
emengo pentsuak.
Gerrateko bigarren
urte gosetsuak,
jarri-erazi dizkit
olako bertsuak.

LUIS REZOLA «TXIMELA»

NERE BORDATXOTIK

Basarri

AITA LARRAMENDI TA SERMOILARIAK

Gipuzkoar bat iñoiz ezteiteke aspertu Aita Larramendi'ren lanak irakurtzen. Nik eskuetan sarri artzen dedan liburu «Co-rografia de Guipúzcoa» da, Aita Larramendi'k 1754'garren urtean idatzia.

Denbora aietako Gipuzkoa zer zan eta nolako zan jakiteko irakurgai egokiagorik ezin arkitu.

Aita Larramendi'k zuriari zura ta beltzari beltza deitzen zion. Etzan balantzan erdipurdika ibiltzen zanetakoa. Argatik dute gatz eta piper berezia andoaindarraren lanak. Goraldu bear zana goraldu, jipoitu

Itz auek euskeraz agertzen dira liburuan.

Aure ta bera gertatuko litza-keala Madrid'en, dio andoaindar argiak, an norbait frantze-sez edo euskeraz predikatzen asiko balitz.

Onela jarraitzen du:

Erriak Jaungoikoaren itza entzun eta konprenditzeko bear-kizuna daukate.

Jaungoikoaren itz ori konprenditzen ezteite izkuntza batean esaten bazaie, barau bizian gelditzen dira.

Kontzientziko karga da sermoilari batentzat Jaungoikoaren itza al alperrik erabiltzea, probetxurik izango ezta to-kian".

Beste zerba ba-zan Larra-mendi'k askoz itxusiago ta na-barmenago arkitzen zuana: euskaldun sermoilariak erde-raz predikatzea.

Onetxek bai bere onetatik ateratzen zuala. Alakoak bai kupira gabe zigortzen zituala. Entzun dezaiozun berari:

bear zaa jipoitu, astindu bear zana astindu. Ala zekian egiten Aita Larramendi'k Arek erderaz idatzitako zati batzuk euskerara bihurtuko ditut, gai batzutan nola pentsatzen zuan konturatu zaitezten.

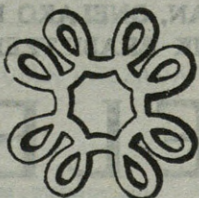
Larramendi'ren denboran euskaldun utsa zan Gipuzkoa. Kontatuak ziran gara aietan erdera menderatzen zuten gipuzkoarrak. Jende ikasia baka-rrik. Eta orregatik artzen zuan su Aita Larramendi'k ikusten zituan bidegabekeriak ikusita.

Berari utzi dezaiozun izketan: «Sermoilari arrotzak, sermoilari kastellanoak bialtzen dizkigute alajaña Gipuzkoa'ra, erriari erderaz itzegitera. Ez alperrik!

Okerren dana, arro arro egiten dirala izlari oiek, esaten dutena entzuleak konprenditzen dietelakoan.

Egia au da ordea. Milla entzuletatik eztera berrogeitamar diotena osorik jasotzen dute-nak eta oien sermoietatik zer-bait onura ta probetxu atera le-zatekenak. Gañontzekoak lo egoten dira, edo griegoa entzuten balute bezela entzuten dute diotena.

Ikusi bezate obispoak eta eleiz agintariak jokabide au aurrera eramanda beren bear-kizuna ondo betetzen duten ala ez".

AIN ELIZKOAIAK
EZPALIRA...

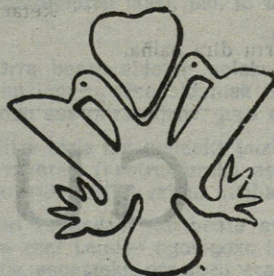
Euskaldunak ain elizkoak ez-palira, esaten digu Larramendi'k erdaldun sermoilari bat kulpito-ra igotzen ikusi bezin azkar, auxe esango luteke:

«Aita, jetxi zaite ortik, etzai-tugu aditzen».

«Askoz okerrago dana ta iño-laz ontzat artu ezteitekeana, euskaldunak erderaz predika-tzea da; euskeraz itzegiten ez ausartzea.

Eztute lanik egin nai, eztute nekerik artu nai, euskeraz itze-giten, idazten eta irakurtzen ondo ikasteko. Erderaz idatzi-tako sermoi asko dituzte esku artean. Molderik egokiena de-ritziarena artu ta uraxe erabili; beste batzuk egindako lanez ba-liatu.

Aiek euskerara biurtzeko bi izkuntzak jakin bera baitira ondo, ta au ezpaita nekerik ga-be ta saiatu gabei ritxi dite-keana.

Apaizgintzari, kulpitoari, erri-ari ta Jaungoikoaren itzari ise-ka ta burla egitea da au".

Etzuan arrazoiaren faltarik, Larramendi'ren denboran orre-la jokutzen ziran eleiz gizonak etzuten ezer asko egin Jaun-goikoaren serbitzurako.

Askoz geiago alegindu ziran gure erriaren eta gure izkun-tzaren kalterako.

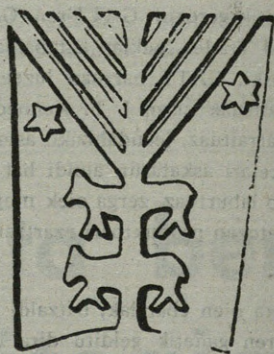

Euskeraren gaitza ezta, ene-txoak, atzo goizetik datorrena.

Eleiz katolikoak izan dituan eta dituan ainbat etsai amorra-tu izanik, bi milla urtean zutik iraitea arrigarria bada, ala mo-duan esan dezaiegu euskerari gertatu zaizkionak eta gerta-tzen ari zaizkionak ikusita.

Nik eztaikit nola demontre bi-zi dan. Laguntza bereziren bat Jaungoikoarengandik ote du Aita Mendiburu'k zion bezela?

«Ah, predicadores holgaza-nes y enemigos del trabajo y deshonradores de tan santo mi-nisterio!»

Gordintasun onekin mintza-tzen da Aita Larramendi, alako sermoilariak lanaren etsaiak, alper, nagiak dirala esanaz; apaizgintzaren lotsakizun eta desonragarri bide batez.

Eta egiten zituzten erderaz-ko sermoi aiek ain izan bear zuten geza, lela ta sustantzi ga-beak, ez konprendituarekin ez omen zan ezer asko galtzen.

Eleiztarrak—dio Larramen-di'k— etzeukaten zertan pena-turik entzuten zutena entendi-tzen etzutelako.

San Agustin'ek, noski, esan-go omen zitukean epelak ala-ko eleizkizonengatik.

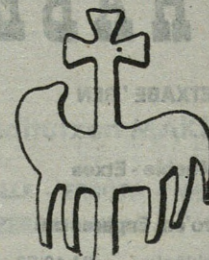
San Agustin'ek ezizik, Larra-mendi'k ere esan zizkien me-rezi bezelakoak.

Larramendi'ren moduko zi-gorkatzalle batzuk izan ezpa-lira, euskaldunen apolagabeke-riak berebiziko kalteak egingo zituan.

Zigorkatzalle ta guzi ere, ba-dago ajolagabea pranko gure artean.

Bestela ez lirake famili asko-tan ikusten diran kuadroak ikusiko. Gurasoak neke bizitan lau itz erderaz gurutzatzeko, ta seme-alabak euskeraz tutik eztaiketela. Gurasoak eta umeak alkar konprenditu ezinik.

Gogoan izan Larramendi'ren

liburua 1754'garren urtean ida-tzia dala.

Orduko pekatuak jartzen diz-kigu agirian egilleak.

Aspalditik datozen okerrak dira gure izkuntzarenak, orain goizetik gabera konpondu nai izateko. Eta askotan (au da negargarria), geu izan gera pe-kataririk aundienak.

JOSE ZINKUNEGI'REN OPTICA BERRIA DONOSTIAN

HERNANI. 4

URTIETAN LAN OIETAN OITUA
BARRUAN DANAK EUSKALDUNAK

MUEBLES

URRETAVIZCAYA

1920'an sortutako etxea

ERREDIZAK - EDERGALLUAK

EGIN - GAIK eta AURRE-KONTUAK

POSTAS, 46

GAZTEIZ (Vitoria)

Ordaintzeko erreztasun aundiak

(2'garren orrialdetik)

ren amarretakoak egitera zabaldu ziran inguruetako zalaletara. Egur-diko amabientasi ziran pestak. Lenengo «Mendizaleak» abestu ziguten, ta auen ondoren ikusi al izan genituen, euskal-dantza batzuek, batzuek gure erriko dantzari taldekoak eginak. Auen urrengo berriro ere «Mendizaleak» eskeini ziskiguten aif ederki abesten dituzten «Illunabarra» «Goiko Mendian» ta «Agur Jaunak». Bai abeslari ta bai dantzari denak izan ziran asko txalotak. Ondoren neska ta mutil talde bakoitza beren bazkariak gertutzuko asmoekin zabaldu ziran. Bazkalondorenean ere neiku pesta euki genituen noski. Baiñan danetan ederrean «Desfile de Disfraces» izan zan. Ikustekoak ziran an atera zituzten jaskerak ta nola egiten zuten beren papera jantzi aiekian atera ziran neska ta mutilak. Jendeak naitu parre egin zuan. Bai orixel izan ere aif zan gauz polita. Au amaitu zanean dantza aldi bat egin ondorenean guztiak agurtu giñan Urrategi'ko Amarengandik Eleizkizun labur baten bidez. Onela bada igaro genduen Gaztedia'ren Urrategi'ko Bigarren Igoera'ko eguna. Egun ederra noski, alaitasun ta anaitasun ederrean igaro genduen eguna. Jarraitu dezaiozun aurrean ere orrelaxe, gaztedi jator bati dagokien bezela jokatuaz.

OMENALDIA

«Beti-Paz» Bazkuneoak antolatuta, egin zitzaion omenaldi bikaiñ bat azkoitiar URANGA pelotariari. Ondo merezia zuan omenaldi au pelotari jator onek, bere sasoiñ oso ona izan bai zan. Orregaitik bada ondo baño obetuego iruditzen zaigu egin dioten omenaldi au. Ta orain gauz bat esan nai nuke. Alegia Azkoiti'n ba degula beste pelotari on, ta euskaldun jator bat orrelaxte omenaldi merezi duana «ZABALETA» ain zuzen. Ezin ote litzake, izan gauz au? Nik usten det «Beti-Poz» Bazkuneoak egingo dutela zerbit. Ez da ala? Rurera bada Beti-Poz, ba daukagu Azkoiti'n zuen Bazkune orren bearra ta.

AMAIA

ERREZIL

ARGI BILLA

Giza ekintzari nundik datorkio aberastasuna? Asmo onetik? Ara gaurko pentsakizunaren gitarra.

Orain arte erabat esan zaigu, gure jokabidea, ekintza kristau mallara jasotzeko, gogo, ustea Jainkoagang jarriaz egin bear degula. Asmoz Berari eskeini.

—Gauzak, giza lanari zor zaizkion emaitzak, ez dutela betiko iraupenik, aberastasunik berengan, baizik lan oietan ipinitako borondate onak.

—Jainkoak ez dula giza ekintzaren bearrrik, danaren jabe dalako berez. Gogozko zaiola bakarrik, sorkarien gañetik Bera antzakotzat artea.

—Izaki oroak ustelkorak diranez, ez dutela merezi gure arretarik berez, nolatan zeru bidean birtarteko bezela artzen ez ditugun.

Pentsakera aukeratu badute egitik puska bat, baiñan ez diote giza ekintzari piztuerako itxaropenik ezartzen. Gure eskuetatik itendako emaitz onak betikotasunean iraungo dutela, alegia. Ez direla desegindute, baizik gurekin izango ditugula Zeru erreñuan.

IZADIAN EDOZEIN ANIMA JAINKOARENTZAT DA KRISTOGAN UKIGARRIA, AGIROKOA, ANIMARENTZAT

MATERIA; ANIMA, KRISTO alkar lotuak daude, ezin ditzazkegu bakandu. Gure ekintzakin, naitu neurri txikian, baiñan benetan parte artzen degu Kristoren osokundean.

Ara or gure ekintzaren aberastasun bildurgarria. Ez da bitarteko bakarrik. Ekintz zuzenak, maitekorak, laguntzaleak bat izango dira, ez da desekinduko.

NEKAZARIEN ELKARTASUNA

Ekintzalle larriak, gaur astebererako antolatuta zuten, itzaldia nekazari guraoentzako. Zuzentzailea, Errazu'tar Rikardo genduan. Oso egoki itzezin zigun nekazari elkartetzaz eta alkartasunaren alderdi onak agertuaz. Oso gutxi ziran entzutea etorriak, 20 bat lagun guztiak. Penagarriena, premirik aundiena zutenak eta len gogotsuena agertu ziranak etziotela eman garrantzi geiago, onelako gai bearezkoari. Numbait ez daukagu gure egoera aldatzen berritzen, obetzen saiaipenik, ikusten danez.

ANTONIO DONEAREN JAILDIAK

Motel motel juan zitzaizkigun, bizitasun aundirik gabe. Inok ez lanik egin nai ta ondorena jakinekoea; ezer ez, ibilli gora ta bera kontu kontari aspertuta. Eskerrak, Ibardi ballarako gazte bizkorrari. S. Antonio domekarako, dema bikaña antolatu ziguten, pixka bat erritarrak alaitzearen.

600 kiloko arria ibilgarri: alde batetik beorra, jabearekin laguntzalle ta itzulariarekin; bestetik sei gazte zeingeiagoko gogorrean.

Irabazle: mutilak, 62 plaza ta geixagokin. Beorak, 62 ozta ozta. Zorionak guztiontzako, gu alaitzearen zerbitu antolatu zendutelako.

ERIoTZA

Aguinalde'tar Jose Mari, 52 urtekin, ilberria zaigu, Donostiko «Cruz Roja». Tximix bultzi edo Trenak jo zuan, ondoren, naitu egun dextente igaro bizirik, bere onera etorri gabe. Bere emazte on eta seme—alaba jatorrerri gure samin agur benetakoa. Gure otioitzetan azua ez da izango.

TXIKI

AIZARNA

IBILLALDIA

Garagarillaren 11'an irten giñan neska ta mutil, gazte talde bat, Bizka'i aldera. Bat-batean burutua izan zan ibillaldi au. Azkarreki antolatu bearrak buruasteak ekarri zizkigun. Danean ondo eratu izan zanik ezin genezake esan, bai, ordea, alkarrekin egun ederra igaro genduala.

Alkartasun alaiean ibilli ondoren oso pozik etorri giñan gure txokora. Bejondeizutela erutzen jardun zifiaten guztioi ta bazteze zuei mutiloi.

LUISTARRAK

Il onen 18'an, igandez, ospatu zuten beren jai aundia. Aurrez esanda bezela jolas egokiak egin zizkiguten gure mutilak. Zorionak ekintzalle guztioi!

Udara aldia dalata ari gera danok sakabanatzen auzoko errietara. Jakina oietan ere lan egiteko asmoz.

Danai egonaldi edo jardunaldi on bat opa diegu. Errian bezelaxe jator jokatu dezagula. Ia danok udazkenean osasuntsu ta dirutsu, xoxa askorekin, etxeratzen geran.

SANTA ENGRAZI

Askotan aiatu degun baseliza on-tako lanak aurrera dijoaz. Erretilla egin, torretxo konpondu, tximist-orratza ipini, ori guztia egiña diote. Arrua'ko Kazaola argiña maixu dutela pin jokatu dute aizarnarrak auzo lanean. Ia etxe danetatik ibilli dira.

Santiotarako barrua berritzeko dirua ta beta izango balituzteke!

GOTZONE'K

LAZKAO

INAXIO TXISTULARIA

Edo ttunttoneroa, berdin dio. Izan ere, izen batekin edo besteakin berdin ezagutzen bai dugu.

Amaika lan egiña da noski, zilarrezko erretun dun makill beltz, luze orren alde, ta orain txistua maite duten guziak alkartuta omenaldi bat eratu dute datorren igandarako.

Bezperan jaialdi eder batekin asiko diran otsa dago, ta urrengo egunean, txistulariak (nola ez ba), abestiak, alkarteko bazkaria, ta oparixu bat ere bai.

Ta guzia edertzeko, jende saill jator bat inguratuko dala esango nuke. Ansorena aundia ere etortzekoa omen da ta...

Izan ere zer ez du merezi gure Inaxio Txunttoneroak? Zenbaiti erakutsi ote dio txistua jotzen? Zenbat prosesioren aurretik joan ote da? Zenbait jai aunditan esnatu ote gaitu? Eta bere inguruan, Konsejupuan zenbait dantza egin ote dugu?

Eskerrikasko Inaxio, ta urte askotan txistulari alai jarrai zaitezela zure billobatxoekin batera.

Ta eskerrikasko baita ere omenaldi au eratzea oroitza zaizutenai, txistulariak merezi dulako ta olako gizonak danon ikusmiran jartzen dituzutelako.

BORDAXURI

Berriz ere aiatu bearrean gera, ta orain dakidana len jakin ba nu, ixilik egongo nintzan orain arte.

Ixil xamarrik ote zegoen bildur nintzan, eta bitartean aiek, ilik baiñan lanean, Kursillo eder bat antolatzen.

Programak dionez, amar egunetan, nai dunak, gauza ederrik asko ikasi dazake. Giza-ezitzea, etxeko

sendaketa, sukaldelan, etxe apaintze, lana nola eratu ta aurrakuntza ere bai.

Jendea izango duzutela esango nuke, ta orain ia ikasleak buru argiak inbiltzen diran.

Bordaxurikoak, jo batera ta jo bestera, emakumeari dagozkion gauzak eratu naiean, eta ni, ixilxamarrik ote zegoen bildurrakin. BAR-KATU!

AZIA

BEASAIN

ARRIARAN PESTETAN

Ez dakit, irakurle guztiok jakingo dezuten, baiñan, Beasain'go erria ez da Ori erreka'ren alboan dituan kaleakin eta Usturbe mendien magaleko baserriekin bakarrik osatzen: beste barrio edo alderdi batzuek ere baditu eta guztiak Beasain'dik Azpeitira dijoan bide inguruan. Onela Salbatore, Arriaran, Garin, Astigarreta eta Matxinbenta ere Beasain'en puskek ditugu. Bi lenengoak Elizatean batean biltzen dira eta bat bezela jo ditzazkegu baiñan ez onela besteak. Oraingo onan Arriaran'etzaz zertxo bat esan bearrean gera, pestatan ibiliak diran ezkeror. San Pedro'tan ospatzen dituzte eta aurtun ere egokiak antolatu dituzte. Arratsaldeko aitzakia—apustua, ederra izan zan benetan. Eta gainera gogoz jokatu: erritarrak jokatu bal zuten! Bi Arriarandar, beste bi Astigarretarren aurka. Beekoak obeak izaki eta korte bat geiago eman bearra jarri zitzaizen irabaztekerotan, baiñan larri ibili ondoren baita irabazi ere. Laurak alegindu ziran aal zutena ebakitzien eta bejondeizutela mutilak! eskeini ziguzuten arratsaldeagatik. Illunabarrean Salbatore'n bildu izan zan jendea eta dantza saio luzea izan zan. Tamalgarria dantza askakatu donuak sarriago eta ugarriago ez jo bearra! Auek eta beste ekinaldi egoki batzuekin (bertsolari eta abar) izandu dira aurtengo Arriaran'go pestak. Jarrai orretan gazteok! ikuste n bai da, zuen antolaketako trebetasuna.

GOIERRIKO BERRI-EMALLEOK

Goierrri osatzen degun errietako Berrri-emalleok baditugu—gure ueste—arazo berdiñak gauza batzuetan. Esate baterako or daukagu Goierrriko Ikastetxea, Ordizia'ko lurretan Araozak nunai sortzen dira eta Ikastetxe orretan ere bai. Gure iritzi ez litzake gaizki egongo gauz batzuek aztertea. Eta onen moduko gauz asko. Errekak dirala edo Lantegiak eta abar. Gai aukerenean, erri bat baño geiagoren gain erortzen dira eta gure iritzi egoki legoke Berri ematen gabiltzanok bat artu eta gai auzetaz noizbeinka bederik idaztea. Zueri, zer iruditzen zaizute?

MURUMENDI

PASAI DONIBANE

AURREN JAIA

Jai atsegiñor eta ederra benetan, Garagarilla'ko 25'an antolatu zana; au da: AURREN JAIA. Inoiz ez genun ikusi aif gauza egokia eta ziurki esan genezakegu jendia pozik eta zoriuntsu gelditu zala.

GUDARITZA

Gametxo'tar Jaimem, Cartagena bialdu digute gudaritza betetzera.

Ondo izan eta ziur egon zaite, zure lagunak zutzaz ez gerala azutuko.

JAIOTZA

Bidegain'tar Felix eta Folgado'tar Gloriak bikote oriontsuak, alaitu ikusi dute beren batasuna, bigarren lore eder batekin.

Amaya izenarekin bataiatu zuten.

ZORIONAK!

GAI

ONATI

Lenagoko idatzi batean esan nuen. San Andres izeneko Alkarteko kooperatiba eta Aiantamentua alde batetik eta OLA deritzaion lurretan, San Andres Alkarteko etxeak egiten ari diran inguruetako lur jabeak bestaldekik konpondu eziñan zebiltzala ta gauza auzipean zegoela. Gai ori buruz bi auzi izan dira. Bata Madrid'en eta bestea Iruñan. Donostia'ko Comision Provin-

cial de Arquitectura y Urbanismo'ko batzordeak etxeak egiten asteko ontzat eman zuan baimena, Madrid'eko Ministerio de la Vivienda'k ez du ontzat artu. Gai onan Aiantamentu ta San Andres Alkartearen auko lur-jabeak auzia irabizi dute.

Bigarren AUZIA Iruña'n izan da. AUZI ontara lur-jabeak salatu zuan Aiantamentua Iruña'ko AUZITEGI'ra. Euren iritzia arrazoituaz, Aiantamentu'k, San Andres Alkarteari, etxeak egiteko baimene, bide zuzenaz etziola eman. AUZI au Iruña'n, Aiantamentu'k irabizi du. Esame-nik asko ibilli da errian. Etxerik ez dirala egingo Ola'ko lurretan. Asitako lanak gelditu egingo dirala ta abar. Gauza AUZIETAN dabillen bitartean berreun etxe ia bukatu dira beintzat. Geroak esango du, geroakoa.

Udala'ren aginduz, erria garbi egon dedin, or, emen, saski edo otzara batzuek ipini dituzte. Paper edo beste orrelako kelek zikindu ditezkie gauzak; lurrera bota bearrean otzara oietara botatzako. Erriko kaleak garbi iraun ditzaten. Asmo ederra da ori. Bakoitzok alegindu gaitzen egin bear ori ongi betetzen. Otzarak ELEBITZAN dau de idatzia. ESKERRIKASKO.

Baita ere or dira, Udala'ren aginduz, orain egin diran eta len erderaz bakarri izenak zeuzkaten kale askoren izenak ELEBITZAN idatzia eta EUSKALTZAINDIAK ontzat artutakoak. Noiz argitalzteko daude?

Eriotzak: Urbia'ko adiskideak, Zumarraga'ko Egiuren'dar Karlos zanaren alde meza bat izan zuten. Urbia'ko basalizan garagarillaren 18'an. Emen il dira, Arregi'tar Leona, Beitia'tar Zezilio, Uribarri auzoko Otaduitxikiñeko nagusia. Murguzur'tar Paulo, Santxolopeztegi auzoko Balantzategi baserriko nagusia. Danak gure Jainkoa'kin zeru zabalean egon ditezela. Eriotza oiek minberatu dituzte senide ta adiskide danaieri; euren naigabea laguntzen diot. Berezi, Leona zanaren seme Aiausti'tar Joxe, zuin Azpe'tar Trino'ri.

Ipar'ameriketa'n urte batzuek egin da etorrita, emen agurtu degu, Galdos'tar Joxe Luis ajuñ Agustindarra. Ongi etorria.

ERRIZALE

EIBAR

ZORIONIK

Biotzetikuena damotzuedaz zeuei geure erri alaitzaille aundi zaren Jazinto Zuloaga, Luzio Bengoa eta Marzelino Barrutia musiko'ari trebeoi.

Ederto erakutsi deutzue erriak eskerronik egiatzuena egin barria deutzun omenaldi eder-ederrian.

Zorionak, eta neure txalorik be-roena iruroi.

ERRIKO JAYAK

Amaitu barriak doguz.

Ozte aundia ibilli da eurretan. Aroa be alangoxia egin euskun izan be eta.

Bape zalantza barik esan lei-

kiana da pelota zaletasun biziak ekarri ebal geyen. Geure pelota-leku «Astelena» oka egin biarrian egon zan norgeagoka guztietan. Zorionak atontzalliei.

Neu egiaz bete ninduela esan biot Urkitzu'ko euskal jai eta euskal dantzaldi ekinketak. Eta neu nez baita eibartar eta kanpoko euskaldunak be. Alantxe inoen guztiak. Neure eta beste askoren eritxiz leku geitxuago emon biar leuki euskal jaletarako, bertsolaritza etab.

Ia, bada, datorren urtian alantxe izaten dan.

ELEIZ-GEYAK

Badakigu geure Artzipreste onen, Lasa Jauna, artan alegindu. ten dala eta bere aurreko Aginaga Jaunek eleizatit jaurti eban euskeriari barriro atiak zabaldu deutzozala eta bere aldetik ederto jokatzen dauela.

Ez dotzaguz berari euskaldunak biar lezko eskerrak emongo. Zintzo eta artez ibillia dala autortu baño.

Zergaitik, ordia, AGINDURIK DAGON LEZ, abade batzuek euren domeketako berbaldietan euskerazko laburpenik erderazko me-zaten ez dabe egiten?

Euserai deuten maitetasunagatik ete da? Edo zeozeren bildurgaitik? Edo-ta... gorrototxuagaitik? Ez dakigu, asmetan ez da gata baño.

ARRATE-ZALE

IRURA

San Joan festak zirala-ta, Tolo-sa'n batel estropadak izan ziran. Irura'tik talde bi burrukatu ziran «Guadalupe» izenaz. Bi estropadatan lenengo «Guadalupe A» eta lenengo saria eta bandera irabazi zituzten. Erri guztia: zarrak, gaztek ta umek antxe izan giñan gure mutilak txalotzen, dena merezi zuten-da.

Egia da estropadako denborak edo aldiak etzerala oso onak izan baño esan bearra dago aize-giroa kaxkarra izan zala batetik eta bestetik brankako mutilla Inaxito'ri aita iltzizaiolako bi egunetan saiok egin gabe gertatu zirala.

Zeruko Argia'ren birtaz arrau-lari, been maixu Anjel eta Guadalupe'ko elkartekoei zorionak eman nai dizkiet.

Txikiei, berriz, ez kuxkurtzeko esan nai diet, galduta asten eta ikasten dala.

Garagarilla'ren 18'n. agur-omenaldia egin zion Irura'ko erriak 52 urtetan gure eleizan soñu-jotzaille zintzoa izan dan Erruperto Iturbe'ri. Festa osoa izan genun: Meza nagusi ederra bertako gizon eta neska abeslarik ondo baño obeto kantatuta, dantzarik, pelota-partiduk, Lazkano ta Egilegor bertsolarik, bazkari ederra betsoz eta kantuz gozatuta ta azkenik Domingo Ameztai jauna erriko alkateak, erriaren izenean, egin zion erregalu eder bat.

Ruperto'k ere itz batzuek esan zizkigun eskerrak emanaz. Ez det uste berari eta bere bi alabeeri az-

(9'garren orrialdean jarraitzen du)

Emilio García Martínez - Ugarte

DEKORADORE TA LAN-AURRERAPENAK EGITEKOA

Eustasio Amilibia, 4

Urrutizkiña: 3225

DONOSTIA

1.896

1.967

GIPUZKOA'KO PROBINTZI - ERATETXEA

(Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa)

Zure diru bearetan gure «PRESTAMEN SEBIZTARITZA» (Servicio de Prestamos) balia zaitez.

Zure baserria erosteko edo obetzeko
Zure Arrantz-Ontzia erosteko edo obetzeko
Aberea—azienda—erosteko edo obetzeko
Baratzeko fruituak obetzeko
Jakinbidean jarri zaitez Donostia'ko gure
7 ofizinetan eta Probintziako 59 sukursaletan

EUSKAL ERRIETATIK LIBURU BERRIAK

tuko zaiela omenaldi-eguna.

Aurreko igande batean euskal itxas-ertetik, Atalluara busean, ibillaldi zoragarri bat egin genun.

Ez genuen uste gure baztar au ain polita zaniikan. Bai egia dala maitatzeko lenengo ezagutu. Ori dala-ta, ezagutzen ez degulako, gure erria ez degu bear aña maitatzen.

Jesus Olano gizon jatorra il zai-gu, sei illabete luze gaxo egin da gero. G. B. Ondo baño obeto ager-tu zion erriak eta berarekin lana egiten zutenak zioten maitasuna, illeteetan jendea erruz izan zan eta.

Gere alargun Mari ta bere seme-alaba guztieri gure samitiñ agurra ematen diegu.

BIZKAIA

ZEANURI

GORBEA'N MEZARIK BAI?

Izango ete dogu aurtengo udal-dian, Gorbea'ko Edurretako Andra Mariaren ermitatxoan, mezarik?

Basilio Etxebarria, Arraba'ko itzantegia'ren zaindaria, ba dabil alegiñak egiten...

Aurten be iges igaro zana jasoko ete dan bildurrez gagoz: azkenengo ordurako gauzak itxi, eta gero azkenean, baten batek ardura artu bear. Jente asko joaten da Gorbe'ra; askok meza an entzun gura izaten dabe... baña, betiko gatxa: ezin alkartu jai guztietan meza an izan daiten.

EZKONGAIENTZAT KURSILLOA

Maitza'ren 21'tik Bagilla'ren 11'ra kursillo bat izan da Zeanurin ezkongai-entzatzat. Domeka bakotxean itzal-di bat. Zeanuriko ezkongai geyenak gogoz artu dabe kursillo au.

Bertan erabilli direan gaiak oneik izan dira:

- Senar-emazteen artu-emonak.
- Ezkontza'ren moral'a.
- Ezkontza osagille batek ikusi-ta.

- Sendia eta gizartea.
- Ezkontza'ren gogo-bizitza.

Ona izango litzake baldiekiez bakarrik lotu barik, aurrera lanean jarraitzea bide onetatik, gizartearen ofarri dan sendiari laguntasun apur bat emoteko.

Baita be, noiz izango ete doguz neska zarrentzat be olango auke-raen batzuk?

Bearrezko ikusten dot au, gaur-kotasunez gure bizitza be patxadaz-tutoko. Nik beintzat enukeu entzun gure barriro bein esan euztien au: «Calla, vieja...»

ERIoTZAK

Bonifazio Astondoa, Zulaibar'ko auzunean.

Eulioja Ibarra eta Domingo Arenas Undurra'n.

Goian begoz.

GORBEATARRA

GALDAKANO

NEURE LANTEGITIK

—Azkenengo urte oneitan legez

aurten be txango luze bat egiteko dira erri ontako Andra-Mari' euz-ko dantza taldekuak. Garilla'n amar edo amabian urtengo dira, (J. L.) Frantzi ziar Belgika'ra ber-tako erri askotan, da baita Alema-ni'ko errien baten be, dantzatu-tzeko asmuñ, ainbat egunetan. Orretarako, ondo trebetuta, ger-tuta aurkituten dirala dirauskue gure neska-mutil zintzo oiek, atze-rian artu dabezan biarkunak go-raipenik andienaz betetako.

Orain artean be, gure euzko errietan legez, atzerrira urten di-ran guztietan Andra-Mari'ko dan-tzariak, gorengo mallatan jarri dabe Galdakano ta Euskalerria'ren izena, euzko erri-jakintza edo folklore gaietan, da, orain be beste ainbeste egindazkubekuan gagoz bai France, Belgike ta Alemania'n. Ta guk ori nai genduke galdakano'tar eta batez bere euzkotarrak le-gez, gure dantza eder, garbi ke-mentsuak erakutsi dalezala ludi guztian. Gora Andra-Maritarrak!

—Garagarrilla'n 18'gn. batzartu ziran erri ontako Elexalde'n, An-dra Mari txadon ospetsuan da be-re aldamenian, Albokari ta pande-ro jotzalle aldra bat, Barrenetxea'tar Maren'en delari jaramon egin-da, Albokari ta pandero jotzallian alkartia sortuteko asmuñ. Eta ez batzartu bakarrik, bai sortu be, baña, ez Bizka'irako bakarrik, Euskalerri guztirako balzik.

Eztakigu nortzuk izan diran bat-zordia osotutoko aukeratuak izan diran, baña, Barrenetxea mutil az-ka ta kementsua lekuak ba-dira, ziur gagoz alboka ereskiñagaitik zerbait baño geyago lortuko da-bela, sortu barri dan alkatere orrek. Gure zorianak antziñako euzko ereskin orren, Alboka orren alde zerbait egiten daben guztioi.

—Orain egun batzuk izan dogu idazkiz baño ezagutzen izan ezto-gu Yurre'tar Julen euzkel idazle jakintsua ezagututoko zoriona, Gu euzkal izparkari, —ezin esan gintzake idazlia, —apalau agur-tutsera etorri zalako. Eskerrik as-ko Eta, bidebatez berak, Aita Yu-re'k idatzitako "23'garren YON AITA SANTUA ta 11'garren BA-TIKANO BATZARRA", eta "6'ga-rren PAUL AITA SANTUA ta 11'garren BATIKANO BATZARRA" euzkeraz idatzitako idazti bikañak ekarri leustezan, ia geure adixkide euskeltzalian artian saldu al'bado-guz; eztago esanbearrik orretara egiten aleginduko garela.

Balitz gure irakurlei batetzat ez-ezagune izatia Aita Euskel idazle oi, ta, orregaitik ekarri gura dogu orrialde ontara beren izen-abize-nak: Yurre'tar JulenAit a kaputxi-noa. —jayotzez Barrenetxea eta Uribasterra'tar Nikola—, Yurre'kua da semez, beraz arratiarra, ta or-tik darua Yurre lekaideztako abi-zena, eta beraz ezagutzen da beren idazki guztietan be.

Azken aldiñ berak, Aita Yurre'k idatzitako idazti bi oiek txukun da mamintsu dagoz; orretara ikusi daitube gu baño idazle ikasiaguak be, da gipuzkera euskalkian idatzi-ta badagoz be, ulerkor dagoz edo-

zein bizkaitarrentzat euskera motro-llo barik, euskera garbi ulerkorran idatzita aurkituten diralako. Kis-tar da euskeldun onak ba'gera, biartuta gagoz idazti bardin ba-giok erosi ta zabalduten.

BASA-JAUN

NAPARROA

BAZTAN ALDETIK

Donosti'ko bertsolarien Txapelke-tako bestan izandu ginen baztand-a-rook, oroitzen edo bat ekarri du-gu. Aurtengo bertsolarien aitaldia guzien gañekoa izan da, Juradokoek bazuten bai lanik aski auzia nola erabaki, or denak onak agertu bai-zaizkigu eta denen artean bat baka-rrik berexi behar. Nere ustez Epai-Maikoek erabaki zuzenak eman zi-tuzten, bertso gaietan aunitz baita-kite eta bai gure mintzairaren gor-berak ere. Dudik gabe zenbaitzuk etzuten ontzat artu Juradoak era-bakitakoak eta beren arrankura txistu ta arrabots nardagarri bate-kin erakutsi zuten, au lotsagarria izan zen. Baño bertzalde geienak eta oien artean euskal kultura dun Yaunek eta eskuara zin-zinē maite dutenak, Epaiari erabakia onar-turik esku-zarta ta Txalo beroak yo zituzten. Gero, egun ortako ber-tsoak argitaratzen dituztenean gar-biki ikusiko dogu erabaki oiek zu-zenak izan diren. Yainkoa lagun «Auspoa» liburutegiak laster argi-taratu behar omen du.

Zorionak Uztapide Txapeldunari eta Xalbador bigarrenari, biek ber-dintsu zerate, biek onak eta maita-garriak, ohore zueri. Eta ar ditza-tela bertze gañerakoek ere gure go-resmen bizienak, Lopategi, Lazkao-Txiki, Gorrotxategi, Arotzarena, Gardemia, Mattin, Mugartegi ta Madariaga. Gure nafartar bertsolari Madariaga ta Arotzarena'k aipa-men berexi bat merexi dute. Arotz-arena lesakarra goizeko saioan oberenetakoa izan zen eta bertso-rik onenari eskeñitako saria berak irabazi zuen. Zorionak Mikel, Na-parroa'ren euskal izena leku onean utzi duzu. Gora bertsolariak.

BAZTANDARREN BILTZARRA

Udaran sartu gara eta Elizondo'ko bestak ere gañean ditugu. Aur-ten Santio ondoko bigarren igan-dean «Baztandarren Biltzarra» omen dogu eta berri orrek aunitz poztu gaitu besta ori baita Baztan'go amalau errietako bilgura eta de-nok elkartasun goxoan igarotzen dugun eguna.

1963, 1964, eta 1965 garrengo ur-tetan biltzar ori bera egin zen eta egun oiek utzi zaukuten oroitza-pe-na eztago atzendurik. Yaz etzen biltzarrik izan baño aurten Yainkoa lagun Abuztuaren 6'ean baztandar guziok bilduko gara eta aintzineko urte oietan bezala izanen ditugu: Goizean eskuarazko Meza, gero Ka-rrzen ibilidila karriketan barna, bazkal aintzinean Mutil-Dantza, eguerdien Bazkaria eta bazkalon-doan, kantariak, bertsolariak, txitu-lariak, dantzariak eta umore ona. Oraindik eztakigu bertze zerbait ikusgarri izanen ote den bainan denborakin yakinaraziko dogu.

Beti ere gauzak gerta daitzila guk nai bezala, eta baztandar gazteria yostatu dadiela euskaldunki, elkar-tasun onean eta Baztan'go lurral-deak merexi duen bezala.

M. IZETA

Eraria epela dagola?

FAGOR'ek oztuko du herela

GAUAS IBILTZEN DANA... — DOMINIQUE PEILLEN-KULIXKA SORTA. — Ona emen Itxaropena argitaldaria eskeintzen digun azke-nengo liburua. Beronekin irabazi du Peillen adiskideak 1964'garren urte-ko Agirre-Saria.

Zein dan Dominique Peillen? Eus-kalzaleen artean ori galdetu bearrik eztago; euskerak duan mundu txiki onetan oso ezaguna da lendik gazte au. Zuberoarra bera gurasoen alde-tik, baña Paris'en jaioa. Prantzi'ko uriburur artan euskaldun eta euskal-tzale gertatzea, ezta eguneroko txo-txa. Orregaitik arrera ohea merezi du euskaldunongandik Peillen gazte jator onek.

Zer du liburu au? Urtero Domin-go Agirre apaiz zanaren izenean, nobela leiaketa antola oi da gure ar-tean, eta 1964'garren urtean leiake-ta ortara azaldu ziranen artean, na-gusi gelditu zan ePeillen adiskidea. Ba-du, beraz, eleberri onek bere funtsa ta gatza, onela txapela ira-bazteko beste guzien gain.

Zuberoa'ko euskera guregandik pixka bat aldendua da; baña ala ere liburu onetan idazleak ezta eus-ke-ra zaillik sortu guretzako. Beti du, bai, alako Zuberoa'ko ikuturen bat, baña gure euskerara asko urre-ratu da liburu onetan. Ar zazu, ba, eskuetan liburu au eta kontu-konta-ri, bere orrietan pozik sartuko zera.

JUAN ETA PELLO ZABALETA AUSPOA saila asi zanetik bota da libururik pranko.

Oraingo au 63 ta 64'garren zen-bakiz markatua dator. Ortik antze-mango diozu, ze lan luzea ta neke-za burutu duan bere euskal-liburu auek aurrera ateratzen.

Oraingoak JUAN ETA PELLO ZABALETA du izenburua. Juan, orain amasei bat urte illa zan. Pello bizi zitzaigun, liburu au prestatzen ari ziran artean; baña argitara ate-ratzeko alako pozetan zebillela, us-te gabean Jaunak Bereganera eram-an digu bertsolari zaarra. (G. B.).

Juan eta Pello, biak bertsolari, biak anai ziran. Beren gurasoak, ai-ta oiartzuarra ta ama errenderiarra zuten.

Juan'en alarguna bizi da oraindik, eta guretzat lan eder bat egiña da. Laborda'tar Erramon apaiz biozkor eta ezaguna, bere etxean euki izan zuan, il zan arteko azkenengo urte-tan. Andre Monika'k Jaunaren au-rrean bere alde izango du Laborda zana bere etxean eukia.

Gorabera auek eta beste asko ja-kingo dituzu, liburu onen itzaurrea irakurtzen da-dituzu. Gero liburuan zear, ainbeste bertso jakingarri ar-kituko dituzu, kantuz zere bizia alaitzeko.

Jario ederrean datozkizu anai bien bertso-jardunak. Iturri gozoa auxe euskal-biotzarentzat. Ainbeste

kanta ergel aditzen diran aldi on-tan, gure doiñuen gozoa nabaitzeak, biotza beteko dizu.

Erosi zazu liburua ta bere orriak janari gogozkoena eskeiñiko dizue. Gure Aita Zavala saiatuak, berriro gure esker ona irabazi du liburu onen bidez. Orain zabal dedilla gu-re sukaldetan!

BOLETIN DE LA INSTNTU-
CION "SANCHO EL SABIO". de la Obra Cultural de la Caja de Ahorros de la Ciudad de Vitoria. Año IX. Tomo IX. Núms. 1-2. 1965.

Jaso berri degu Araba'tik dator-kigin Jakite-aldizkari au. 182 orrial-detan, gai mamitsu ta sakona dakar. 1850'garren urteko Bitori'ko diru-jendearen jite ta bizikera dator au-rrena, Ibarrodo'tar Manuel'ek ema-na.

Aldareko Sakramentu Donearen Anaidea ta Aitor-semeak Markiñez'en, da bigarren lana, Jose Iturrate'k idatzia. Ain zuzen, Markiñez alde-tik asi giñan gure apaiz-lanetan eta orregaitik alako zirrada egin digu, guk orain berrogetaka urte Marki-nez'en bertan irakurritako papelen berri ematen ikusteak. Iru errixa dira alde aretan Araba'ko lurretan: Usarte, Markiñez eta Arluzea. Do-nostiart apaiz bat zegoen, ain zuzen ere, aldi aretan Markiñez'ko apaiz: JUAN ESNAOLA zana.

Gogoan det arek atera zuan li-burua: EN LA MONTAÑA ALA-VESA izenekoa. Ni Urarte'n nen-goan urte artan. Arrazkero, oso biotz-arrada aundia egiten dit an-go konturen bat irakur, naiz adi-tzeak.

Beste iru lanez osatzen da libu-rua ta tartean, argigarri asko ditu, marrezki ta abar. Aitatzekoa zan, beraz, aldizkari onen bitartez sortu dan talde ta lana.

Jarrai bezate bide ortatik gure anai arabar saiatuak. Orrela aberas-tuko da euskal-jakintza ta gure den-bora zaarren kondaira.

BOLETIN DE LA REAL SOCIE-DAD VASCONGADA DE LOS AMIGOS DEL PAIS. — Cuaderno 1.º - 1967 - Azkoiti'ko Zalduntxoak asmatu zuten Elkarte onek, ezta bere jarduna atertzen. Oraingo au 1967'garren urteko lenengo zenba-kia da. Beti bezela, mami ugaria da-ke euskal-jakintza sailletan. Idazle aldetik ezio iñori zor. Jose Muxika, Berrueto, Aita Jose Lasa, Arte Agustin Aita O. F. M., Justo Gara-te ta abar eta abar or datoz zerren-da ederrean, gure jakintza aberas-ten.

Asko zor diogu aldizkari oni. Eus-kal-jakintza saillean sartu zanetik, emaitz asko emana bai-tegu. Jarrai dezala beste ainbeste urtetan eta aurrera ere, bere lan eder au es-keintzen Euskalerriari.

JARRAI-ALDIZKARIA

Urretxu'tik artu degu, Zumarra-ga ta Urretxu bertako gazteak egin-dako aldizkari yayo bat. JARRAI du izena ta neska ta mutil or ager-tzen zaizkigu euskal lanak ematen oparo.

Erri oietan euskera narras zebi-llen, eta bertako gaztedia erdal-lai-ñoak artua gendukan. Zorionez, lai-ño oiek urratu dira ta euskal-sai-llean sartu dira kemen eta erabaki-tasun aundik. Ez al-da guretzat poz-garririk pozgarriena?

Bata bestearen ondoren datoz euskerazko lanak eta gazteak ego-ki ikasi dute euskeraz idazten. Onenbeste arlote ditugularik gure artean, poztetako da benetan, Zu-marraga ta Urretxu bezelako errie-tan aize bizi au euskerak artzen ikustea.

Jakiñal-erri oiek zorion bat dute: konbentu euskaltzale bat errian izate. Ain besteraka jokatzen dute gure errietan konbentuetoako praille ta mojak, ez da zori makala kon-bentu euskaltzale bat eskura euki-tzea.

Zori on ori izan dute, ba, bi erri oietako jendeak, eta onela pasiotar-rak, beren LAIAKETAN argital-tzea naikoa ez dutela, beste aldiz-kari au eskeintzen digute, berak ta-jutu duten gazteri onen bitartez.

Amets bat dirudi, baña ez. Ez da ametsa. Egi-egia dal Orregaitik ez da

arirtzekoa, asierako lanean GU-RUTZ'ek diona.

«Egia esan, ez nun uste gure erri-ko gazteak orrelako gogoz asiko zi-ranik Euskera ikasten. Orain iru edo lau illabete, eun eta irurogei neska-mutil Euskera ikastera zetoz-tela esan balidate, ez niekean sinis-tuko...»

Ta idazlea ez da orretan geldi-tzen. Gazteriari beste lan batzuen deia egiten dio. Kultura gaietarako dei bizia dator bere lanean. Gazte oiei, lenbizi euskera ikasteko esa-ten die ta gero bakoitzak gogozko duan jakintza-sailla aukera dezala bere aldetik gure erriaren alde egin dezeken guzia egiteko. Zertarako zera geiago? Zertan ariituko ziñake pozikago? Ar zazu, ba, sail ori sa-kontzeko ta euskeraz gero emateko.

Biotza zabaltu au irakurtzean:

«Eun da irurogei ta amar dira oraindik Euskera ikasten jarraitzen dutenak. Gauero-gauero biltzen di-ra emen. Gizon eta andre, neska ta mutil, euskaldun eta erdeldun, ez-kondu ta abar...»

Gazteok, esnatu beste errietan ere. Gure erriak ezta geiago atzera-karik egin bear euskera itzegiten. Emendik aurrera, gerok eraman bear degu euskal-gurdia gaillurre-raiño.

AMILLAITZ

GEREDIAGA'REN DEIA

Kirikiño'ren oroitarriako eskaria

Eunurteburua dala-ta, Euskaltzaindiagaz batera egin geuntsen omenaldian, oroitarri bat eskeintzea erabagi zan Mañari'ko euskal idazle ospetsuari, Kirikiño'ri. Lan ori egitea Bilbo'ko «Emen» tal-deko Larrea eskultoreari agindu jakon eta berak lana oso aurre-ratuta dauko, baña amabi milla ogerleko inguru kostetan da mo-numentu ori. Alan da guztiz be aurrera joateko agindu jako, uste izanik nunbaitetik dirua azalduko dala.

Joan illaren 28'an San-Agustin-etxebarri'n, Alkatere onek egin eban Pentekosteetako Batzar Nagusian, Juan Antonio Letamendia jaunari «Kirikiño Saria» emonaz batera euskal literatura zaleei eta batez be Kirikiño zale guztiei dei bat egitea erabagi zan, euskal aldizkarietatik, bereziki «ZERUKO ARGIA'tik».

Orregaitik ba, dei bat egiten dogu Gerediaga Alkatearen ize-nean, Kirikiño'ren oroitarria egiteko lagundu nai daben guztiei, euren diru laguntza toki onetan ainbat lasterren egiteko:

Gerediaga'ren Durango'ko kontu oneitan:
Caja de Ahorros Vizcaina
Caja Laboral Popular
Banco de Bilbao

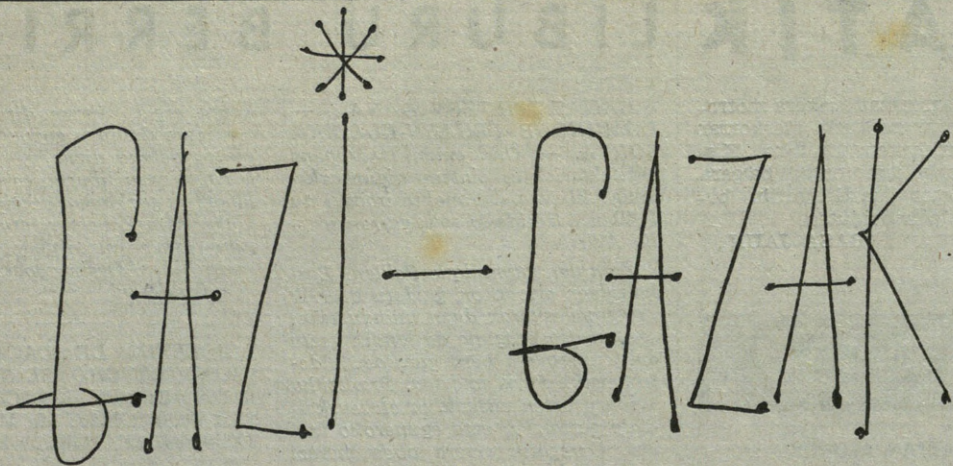
Zuzenean Gerediaga'ren Diruzaiñari, Julian Zelayeta jaunari, Durango'ko Kalebarriko «Lanas Condal» etxean.

iZur gagoz «ZERUKO ARGIA'k» dituan ainbat irakurlek aintza-kotzat artuko dabela dei au, eta Kirikiño'ri euskaldunok deustagun zorragaitik eroitarri edo monumentu au laster izango dala egia.

AURREZ GUZTIOI MILLA ESKER

GEREDIAGA'ren izenean:

J. L. Lizundia - IDAZKARIA

Gaur iru aste, asteroko ontan, neure illobatxu baten argazkia ikusi neban. ¡Ak emon eustan poza! Nere aingerutxoari mosu emon neutson paper ganean. Argazkia egin ebanari, ta ari oña ezarri eutsonari, nere eskerrik beroena.

Diñodana, norberekeria izan daiteke, baña alako txiki-keri andiak, erraiak astintzen dabez, ta orain bederatzi urte, Zuriñe nere illobatxoak urtebete besterik ez ebanean egin nebazan bertsoak ementxe azalduten laga egizta-zue ene irakurle begikuok. Eurretatik atarako dozue orduko gure etxeko aur-giroa. Ta gaur ezarri dautsodazan, beste iru bertsoatik, gaurkoa.

Asi:

Iru illoba dodaz Zeruak egiñak, Ederragorik ezin, Geieneg bardiñak. Begiak izar dabez, Masalla gordiñak, Zoratu bear nabe! Batez be txikiñak.

Alazne ta Imanol Bikotiak dira, Oraintxe eldu yatzuz Eurok urte bira. Zuriñe'k ondikarren Urtebete daka, Oñaz ikasi dau-ta Babil taka-taka.

Aingeruen irria Dabe ezpanetan, Titili-potoloka Asiak izketan. Enia ta kokolo Nanan ein goizetan, Papa eta txixia Eskatzezdunetan.

Potolo diran arren

Aala Yainkua! Imanoltxok izan dau Makal-alditxua. Galde dautsodanien —Zer dozu, gaxua? Gizaioak erantzun: «Aitita, pupua».

Txikiña txiki baña Yakituriz andi, Sudur eta okotza Nun dauskan badaki. Txatxurtxoak zorrotzak, Kausk eiten be baki; Atzamarrik abora Ez emon berorri.

Txatxa, koko, pitxia, Apatx, lolo, pix-pix, Pa, ma, eta tatoka, Orrelaxen gabiltz. Popak, apapa, ñañan, Yolasetan kiku; Gure etxean danok iZaro umetu.

Gauza txikia andi Izan bear zala, Autor bear dautzuet Nik ez nekiala. Ikusiko bazendu Kutunon azala, Esango zeunke argizaiquak dirala.

Argizaizko izatea Gauza andia eztala? Zartzaroa pozaztea Ezta millagro makala! Sinistu egizue Orrelaxe dala, Urte askoan Yaunak Gorde dagizala.

Iru illoba dodaz Zeruak egiñak, Euren aboak dira Zeruko ezkillak.

Odol-berritu nabe Iru txirizkillak, Alako-alakorik! ¡Jasaus mutillak!!

Esan dautzuetan lez, orain bederatzi urtekoak dira goiko bertsoak. Gaurkoak, azpikuok:

Orduan iru ziran, Gaur dira amabi, Aldia ezta lotzen, Gelditzeke dabil. Neskatan zazpi dira, Mutilletan bosta, Baratz ederra dogu Iru semen kosta.

Imanol, Iñigogaz, Lezo, Yon eta Paul, Mindegi baikorra da Yainkoak nai badau. Guretxeko potzuan Ugari da ura, Gazi-Gaza ederra ¡Baña ezta ardura!

Alazne, Zuriñetxu, Libe ta Nerea, Aitatuaz banao Gure artalde. Gero Idurre dator, Leire ta Ainoa, Ezkontzen ikus nai nik ¡Ala Yaungoikoal!

Oraingoz, yarra dagiket esanaz «Ez dok amairu». Amabi bai dira; apostoluak aña, ta ezta gixi. Baña... «Ba dok amairu», amalau ta abar esatera elduko nazala nik uste. Esango dautzuet zergaitik. Azkenengo aipatu do-dazan iru neskatoak seme gaztearenak dira: Idurre, Motrikuko Birgiñaren izena dozu, gipuzkoarra. Leire, napartarra. Ainoa, laburditarra.

Ta gure mutillak «Zazpirak Bat» osotu bear dauka bere etxean diñolarik... «Espanantzatan bizi maite gozua».

ABELETXE

IZKIRIMIRIAK

"Txikiña" nintzala ezagutu nuen Mondrago'n gizontxo bat, ez zan aundia, gerriz makurra, beti gora-antxean begira ibiltzen zan. Beti irri-partxo geldigeldi betibat "erabixen", etsita dagonaren irripartxo triste bat, —neuri orrela iruditzen zitzaidan beintzat— eta egitan bazuen gizontxoak zertaz etsitu ta egoarritu artu bearra, oso elbarria bait-zan, eta ala, "tirikiki-tarraka" joaten zan etxetik lantegira ta lantegitik etxera, pauso tiki-tiki-tan, pauso bekoitzean kulunka egiñez bein alde batera ta bein bestera, bere oiñaren laurdentxo bat baino ez asko geiago aurrera egiñez aldiko. Esan dedanez, beti gora-antxean begira ibiltzen zan, nik al dakit zergatik?... edo ain geldiro zapaldu bear zuen lur-zolaren goraberen ardurarik zertan artu ez zeukalako, edo ain astiro aldatzen zitzaion zola ta alboko etxeen ikuspegi betibat arek aspertu egiten zuelako edo nik dakit zergatik? Baiña egi-egia auxe da; beti gora begira joaten zala, ez dakit mendietara, lainoetara ala zerura...

Bazijoan bein, beti letz, lantegiruntz "Biteri" kalean, ia kale ertzean, eta kale bereko ertzean nun agertzen dan lantegiko ugazaba, Mondrago'tar oso-oso, gizon jatorra, berau ere lantegi bereruntz. Lagun batekin zijoan jaunori eta an, urrintxoan, esandako gizontxuori ikustatu zuenean, "tirikiki-tarraka", kulunka-kulunka, baiña esateko beti toki berean, galdetzen dio bere lagunari... "¡I...urlia (langillea izandatuaz) JOAN JOIAK ALA ETORRI JATOK?"...

(Gertakari-txo au Seber Altube'k bere «ERDARISMOS» liburu ederrean jaso zuen, egoki ta jator erabilitako euskal-aditz baten erakusgarri).

TXOMIN

AS	AK	TZA	BE	KIR
DI	GA	TA	E	DU
ZI	AN	AK	TE	KO
TZIK	ER	DI	TEN	TA
RA	GO	AN	EN	NAK

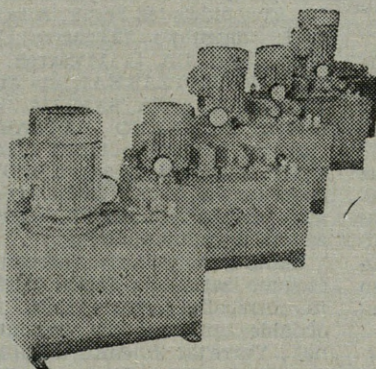
ZALDI JAUZKA

LE.

Lenengo laukitxotik asi, ta ajedrezeko zaldi-jauzak egiñik, erdi-erdi-raño iritxi, ta BALTASAR GRACIAN'en epaya izango dezu.

OLIO-UREZKO ERAIKINAK
Grupos de accionamiento
oleo-hidráulicos

OLIO-INDAR SAILLA
Departamento
HIDRAULICO

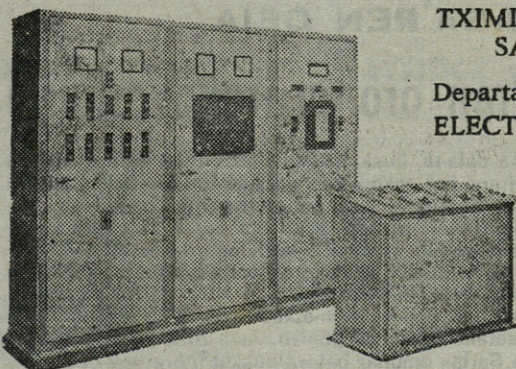
GARBE-LAHMEYER.
WUPPERTAL-
ALEMANIA'ko
etxearen banaketa ta tek-
nika laguntza.

AUTOMATISMO

Goimendi - Automatismo

DONOSTIA (HERRERA)
Lantegi ta landolak: Jolastokieta
Urrut. 5.3840 (3 linea) ta 51860
ERAKUSKETA: P.º de Colón, 3-bis.
Urrut. 23456.

TXIMIST-INDAR
SAILLA

Departamento
ELECTRICIDAD

LANERAKO, BANAKETARAKO TA AGINTZEKO
TRESNAGINTZA
Aparatos de maniobra, distribución y control.

Kontu emen!

Euki gogoan!

Adiskide ta etxekojaunok!
Zuen emazteentzako esku-erakutsirik onena. Zuen sukalderako apaingarri
Eltze azkarra. Asadora-Freidora RADAR. Erre ta prijitzeko aukerakoa
SUPERCACEROLA A PRESION «RADAR»
Juegos Espátulas y Juego Cubierto «RADAR»
LANTEGIA-INDUSTRIAS RADAR ESKORITATZA (Guipúzcoa)

ITZ-GURUTZETUAK

LE.

ZEARRETARA

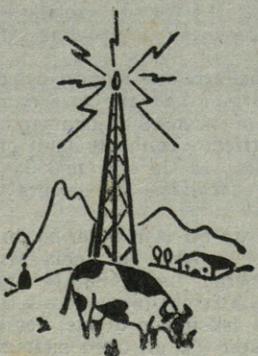
1) Zilbor, buzkantza. Itxitura, eso. — 2) Zirika, axatu. Belarki, zalgi. — 3) Batu, korapildu. — 4) Toki, leku. Sarreran itxi-iriki egiteko. Izana. — 5) Ibar, zelai. (aa) Ezinkor, aal-gabe. — 6) Zenbakia. Eguneroko jana-ria. — 7) Utsune, zilo. Ogigille. — 8) Atzizkia. Erregabeko ogia. Ugo-lo, arroza. — 9) Txio-lari, abeslari ezti. — 10) Gatzatu, mami. Itxaso, urzabal. — 11) Aibel, ubal. Ugazama.

GOITIK BERA

1) Barrukoi, sakan. (aa) Zuaitz mota. — 2) Zerkausi, merkatu. (aa) Jan-zur, jan gabe. — 3) Kaleak-zear txistuarekin irrirtzika. — 4) Bat. Aldi. Zillar ta enbor zirrikitu. — 5) Arroketan lotzen diran xirlak. Zuaitzak mokokatzen dituan txoria. — 6) Uretan il. Au ez, orixe. — 7) (aa) Udar gure biran ditugun egalarriak. (aa) Senitarteko, azkazi. — 8) (aa) Gure baso berrietan. Aidean ibiltzeko. Baietza indartzeko atzizkia. — 9) Atabaka, idazkiak bidaltzeko. — 10) Oial-zerrenda, puska. (aa) Ardantza, mastegi. — 11) Banaketan zenbana? (aa) Asun, azun.

Baserriaren alde

EUSKAL ETA ERDAL

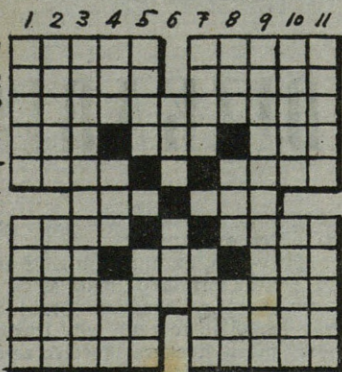
Caja de Ahorros Municipal de San Sebastián

Banen baneko azilyak
Ongarri ta abonoak
Belar Zuloak

Erosi edo berritzeko diru
aurreratzea

Baserri, lur-tresnak ta abar

Torre-lavega'ko Perira Joan
etorriak.

AGERPENAK
ITZ GURUTZETUAK
ZEARRETARA:
1) Sabel. Iriz. — 2) Azika.
4) Oki. Ate. Zan. — 5) Naba.
Bedar. — 3) Kirapillatu. —
6) Iru. Ogi. — 7) Zu-
lo. Oki. — 8) Tak. Ore. Ut-
lo. Ereskidetsu. — 10) Ma-
tol. Itxas. — 11) Abail. Aza-
ma.
GOITIK BERA:
1) Sakon. ztema. — 2) Azo-
ka. uarab. — 3) Biriñiketa.
4) Eka. Aro. Sol. — 5) La-
pa. Oki. — 6) Ito. Ori. — 7)
ile. edio. — 8) rel. Ego.
Ez. — 9) Idazkikurxa. — 10)
nusa.
ZALDI JAUZKA:
«Astakirtenak dira antza du-
ten guztiak, eta antzik gobe-
koen erdiak». — BALTASAR
GRACIAN.

GARTEIZ Hnos. y C^{ía}. ofizin imitagarria

Zuk irakurle horrek zer esango zenduke esango balitzaizu badagoala Bilbon ofizin bat eta bertako ofizialista gehienak euskaldunak dirala? Harriturik lotuko zifake noski. Baiña hala ere egia da. Jesus bihotzaren plazan etxe haundi eta berri bat ailtzatzen da, Euskalduna izeneko itsasun-

Erantzuna ez da gaitza. Toki guztietan holaxe egingo balute laister entzungo litzake geure hizkuntza leku orotan.

Ofiziñist eta langilleak haukeratzeko dagoan arduraduna (Joseba Gereñio) euskaltzale benetakoa da ta berak, daukoan ideiakaz batera, Euskera nahi du

tzen ez dutenak. Holakoentzat bihotza, berena, Terria eta nortasun bakarra dirua da. Ez jakiñak dira eta hertsia ta dirua besteko adiskide eta Jainkorik ez dute. Ederto bada! Jar deza-gun Euskera irabazpide eta bihotz bako horiek ere Euskera ikasten saiatuko zaizkigu eta ez egun batzuetarako bakarrik, ongi ikasi arte baiño.

Ez ote dute ingelesa edo frantsesa ondo ikasten, Euskera baiño gaitzagoak izan arren, dirua irabazteko? Berdin egingo lukete Euskeraz ere.

Eleizak ere zerbait antzeko dio Zeruaz. Zerua irabazteko onak izan behar dugu Jainkoaren amorearren, hori onena da ta birtutsuena.

Hala ere ifernuaren bildurrez ere zerura gaithekez, atrizioz. Kontrizioa beti izango da hobia eta maitagarriagoa baiña bestea ere balio da.

Gure gura Euskera toki guztietan entzutea da, ez da? Lortu dezagun bada! Ez dutela guztiek Euskeraganako maitasunez hitz egingo? eta zer? Erderaz egiten duten guztiek maitasunez egiten ote dute hala bizi izatearren? Hortxe dago bada koxka. Diruagan.

Ta Garteiz Hnos y C^{ía} egin dana beste aunitz tokietan ere egin leiteke. Euskaldun jaube eta ugazaba asko dagoz gurean. Haiek daukate azkeneko mintza. Pentsa bezate gero Euskerari indar emateko giltz haundia dutela eta gero kondairak eta Jainkoak giltz horrekin zer egin duten ta nola erabilli duten esango dietela ta kontu zorrotzak emon beharko dituztela.

Zorionak bada Bereñio jaunari, iGarteiz Hnos y C^{ía} ta bertako neska gazte eta polit ofiziñist guztiei. Ekin eta aurrera! Ta izan dadilla berau askorentzako imitabidea!

XABIER KINTANA

tzi fabrika ondoan. Bertan seigarren pisuan Garteiz Hnos y C^{ía}ren ofiziña dago. Ofizin berri ta modernoa.

Barruan euskeraz entzuten da ugari ta ez da horregatik iñor lotsatzen nahiz ta gehienak «neskak» izan.

Izan ere haiantzako Euskera harrogarri bat da berari eskerrak ofizin horretan bizimodua topatu dutelako.

Ez bertan ez da Euskal liburirik ez txisturik egiten, etxe industrialia baita. Industrierako pala karbatzaileak edo baserrirako traktor bikaiñak nahi badituzue zuzendu zaitekeze bertara ta Euskeraz hitz egingo dizuete.

Ta nola lortu da bada bertan Euskeraz jardutea?

ikusi dagokion tokian. Hori dala ta, ta Euskerak ez dakarrela dirurik diotenei aurka egitearren, Euskera eskatzen diete bertan lan egin nahi duten guztiei. Mekano grafen billa doanean Akademi guztietan euskaldunak eskatzen ditu, euskeraz dakitenak, hola behar bat sortzen du Akademi horietan: Euskeraren beharra, egian.

Bida artez eta egokia haxe benetan!

Egia esan Euskera bihotzagitik mintzatu beharko litzake, geurea dalako, geure Herriaren ezaugarriak nabarmenena dalako, Euskera geu geraldako. Baiña zoritxarrez badagoz asko ta asko, nahiz ta euskotar ta Euskal abizendunak izan hola pentsa-

Errenderin erriko pestak gertutzen

Aurten Errenderin, erriko pestak diralata, bestetan ez bezelako mugimentua nabari da. Udal etxeak programa tajutu du eta aurtengo jaiak oso alaiak izango diralakoa gaude. Zenbit xehetasun jakin naian, Urda-buru soziedadera joan gera, eta bertan Fulgen Elizegi lendakariakin itzegiteko egokiera izan degu.

—Berri pozgarriak oso aurtengo jaiak diralata, esaten dit. Euskaldun geranak badegu poztutzeko motiburik. Aurten euskera eta euskal kulturak indar aundiago izango dute aurtengo Madalen Jaietan.

Fulgen kontent dakust, irriparra ezpañetan eta lanerako gogo bizia biotzean.

—Zer dezute bada? Beste urtetan ez bezelako zerbait bai al degu?

—Bai aurten euskal kultura aldetik jo degu. Euskal ipui sariketa, asate baterako orregatik eratu degu, eta ez errederitarrentzat bakarrik, Euskal-erri osoarentzat baizik. Gañera Euskal Eguna, Uztaillaren 23'an, folklore utsean gelditu ez dedin, Euskal Kultura Astea eratu degu.

—Aste au dalata zer asmo dituzute?

—Izenak berak dion bezela, kultura bidetik ekin nai diogu. Erria geiago ezagutu, bere alderdi bereziak geiago estimatu eta maitatzeko. Eta batez ere gure euskotar izakera zelakoa dan oldoztu bar degu. Badegu gai ontan premirik asko.

—Zeintzuk ari zerate gai ontan lanean?

—Galdera onen erantzunak asko poztu bear gaitu. Errenderiko elkar-teak bildu gera lan au aurrera eramateko. Len askotan, bakoitza bere alderditik ibilli oi giñan. Baiñan gure euskal prolema aundia dala ikusirik, lana alkarturik egitea erabaki degu. Ez al da pozkarria erri maitasunak alkartu gaituala ikusteak?

—Euskal prolema aundia dala esan dezu...

—Bai, egia esan, ez da nolanaikoa. Errenderi, Euskal-erriko beste zenbait erri aundi bezela, geiegi eta askarregi azi da. Lengo instituzioak, lengo trajea txikiegia gelditu zaio. Bide berriak urratu bearrean gaude. Erria kanpotarrez bete zaigu, eta bertakoak, ots, euskaldun izakera aintzat artzen degunok, lo gaude. Errenderin, eta ez gure errian bakarrik, bi komunidadetara dauzkagu, euskaldunak alde batetik eta erdaldunak bestetik osatzen dutena. Emen datza prolemaren muiña, bi talde auek nola alkar-tu? Nola bat egin gure nortasunaren muiñari uko egin gabe?

—Zoritxarrez ez da zuen prolema bakarrik...

—Orregatik danak alkarturik jokatu bear degu. Aurtengo jaiak bide onetan aurreratze bat izan dedilla. Alaitasuna bai, baiñan lanari utzi gabe.

—Ezer esatekorik bai al dezu Zeruko Argiko irakurleentzat?

—Gañentzeko guztieri, geiago alkartu bearrean gaudela. Alkarturik egoteak indar berri bat emango digu ta.

—Agur bada Fulgen, eta aurtengo jaiak jatorragoak eta euskal oiturak indartzeko izan ditezela.

Errenderiar gazteak euren biotza eta kemena jarri dute eta lan orren frutua agertuko da. Gure aldetik bear duten laguntzaren faltarik ez deza-tela izan.

MIKEL UGALDE

CAJA LABORAL POPULAR

(LAN KUTXA ERRIKOIA)

— DIRU - PRESTAKETA ELKARTEA —

Ourrezki kutxa onen laguntzak: — gizarte-saillean
— diruketa-saillean
— lantegi-zuzendaritza saillean

ZUK AURRERATUTAKO DIRUAREN BIDEZ, LANGILLE ASKORI, BERE LAN-SARI
PREMITIK IRTETZEKO BIDEA SORTUKO DIEGU.

Laguntza ezin obeak, etekin eta irabazirik aundienak eta illeroko sari ederrak eskeintzen ditugu.

Gure landolak erri auetan idikiak dauzkagu:

Mondragoi	Oñati	Bergara	Bilbo
Aretxabaleta	Ormaiztegui	Altsasua	Legazpia
Elorrio	Beasain	Elbar	Irun
Barakaldo	Gernika	Tolosa	Durango
Ondarroa	Zumarraga	Pasai San Pedro	Amorebieta
Andoain	Elgoibar	Errenderi	Azpeltia
Plazentzi -Soraluce-	Markina	Gazteiz	Ernani

Ez Merkenak'

Bai Onenak!

lanari bidez izaten dira
ganadu on, indartsuak,
Eta nora po jakin bear du
baserritar burutsuak,
Berebiziko aragi pillak;
gadera esne putzuak,
Oiek guziak berekin ditu
Fanderia'ko pentsuak.

FANDERIA

ERREENTERI

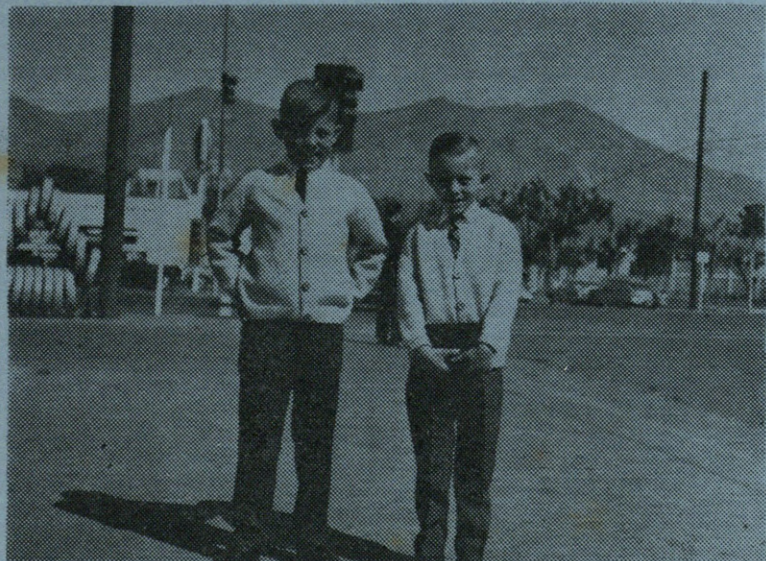
Naparru zaarreko basoak ez dute gaur au bezelako enbor erraldoirik azitzen. Winnemucca, Nevada.

Artzainen Lorrotzetan

New York City'ko uda bero bus-tiak jeten ta burdien zaparradakin naastuta konbinazio gogaikarria egiten du benetan. Ez zaitzeza orduan Euskalerrri'ko basoetako errekatxoan marmar poketsuaz oroi, zoratu nai ezpaduzu beintzat; orixe gertatu zitzaigun Joxemari Sudupe ta biori ta, zoro izateko gogorik gabe, anka egin bearra izan genduen. Baina pozik.

Kontu auek igazkoak dira, baina nire Artzainen Istoria biribiltzeko ondo datoz. Emengo esan asko, osterako (=biajeko) inpresioak besterik ez dira ta Ameriketako berri emateko asmoz idatziak. Enparauak, euskaldunekin zerikusi dutelako jarrita dagoz...

Gure asmoa irukoitzan: Nevada'ko nere arreba agurtu, erri aunditik iges egin ta Estatu Alkartuak ezagutu. Orregatik aukeratu genduen aukeratu genduen transportea: Autobusa.

Bi anai koxkor auek euskera obeto ikasteko asmoa dute gurasoen sorterrira joaten diranean. Nevada ko Koldo ta John Izagirre.

Baina New York'tik Nevada'ra 4.500 km. dagoz zuzenean, ta, distantzi ikaragarri ori autobusean egiteko gantz onak bear. Ba, guk joatea ez bakarrik, etortea ere autobusean egin genduen. Guzira 11.000 km. baino geio. Gaztetan egiten dira olako txangoak. Bein aguretu ez-

kero, etxean ondoen, ikusitakoak bertsotan kontatzen illobari. 110 km. orduko. Baina ez du ematen barruan zoazenean.

Ezin ukatu amerikanuek iritxi duten bizimodu-mailla oso eroso ez danik, batez ere karrio kontuan. Esaterako, \$ 99 gatik USA'ri buelta osoa eman zenioke autobusean, ta nai izan ezker, buelta ori egiteko 99 egun artu zenitzake, au da, dolar bat eguneko. Egundua osoa autobusean ibili zeinkela \$ 1 pagatuta...! ez dut uste inun olako «matsik» arkitu ditekianik.

Autobusak, trena baino merkeago izanik, arinago ibiltzen dira. Gu eraman ginduan «Silver Eagle» zeritzan, ots, «Zilarrezko Arranoa». Ikusgarria! USA'ko ertz batetik bestera dabilten oiek espezialak izan oi dira: giro kondizionatua, exertoki mugikorak lau-bost posturatan, kristal

beste txikiago batzuek ere bai. Amaika kafe, opil ta goxoki irentsi genduen, astirik ez geiagorako ta... New York'en artutako autobusa ta beste bi bakarrik artu genituen, iruen artean bost milla kmetroko distantzia betetzen dutela.

Berreun milla gauz erantsi nezake osterako goraberakin asi ezker. Auxe bakarrik esango dut: Ikusi egin bear dala sinisteko. Aundia mutillak! Geiena lau ta zelai, mendi galant, malkor ta eremu latzak in naaste.

Zenbat bei, txal, zezen, ollo, zaldi, txerri, traktore, soro, erreka zabal, kamioi, automobil, zubi, argi ta autobide ikusi ote genuen!?

Batek zekik! Baina ez zaigu inoiz aaztuko.

Jende jator ugari ere bai, New York'tarren antz gutxikin.

Colorado'n sartzen asi ginanean dan-dana aldatu zan. Ura zan West famatuaren asiera. Lur latza. Eguzkia beti dizdiz.

Ez dakit zer ordu ta nun zan seguru, baina alako batean, itxumustuan, zerbait oartu nuen an urrutian, bidetik at, zabaldiaren barruan galduta lez: Trailer zuri bat ta inguruan moltso zurixka. Kea ere bai trailer' en tximinitik.

«Artzain bat! Euskalduna!» (beste artzainik ez dago USA'n).

Ura zirrara!

Biotza urtu zitzaigun bioi. Ta ezin irrintzia jaurti.

Nor ote zan artzain bakarti ura, bere baserritik ain urrun, Ameriketako'ko basamortuan galduta? Irudi ura oraindik gogoan daukat. Geroago. Wyoming'dik aurrera, artzain bakartiaren irudia sarriago ikusi genduen.

Urrengoan, Nevada ta Oregon'go euskaldunai egindako bisitaz ta Antzermo Pete GARTEIZ artzain zaarraz itzegingo dugu.

(Jarraitzeko)

JK. MALLEA OLAETXEA

Larramendiren oroitarria

Andoain'go erriak zor bat bete bearra zuan Aita Larramendi jesulagunarekiko. Erriko seme bikain, izlari prestu, erakusle jator, eta euskalari aurrenetakoa izan zan gizonak bere errian etzeukan oroitarrik, monumeturik.

Eta andoaindarrek zor ori bete nai izan dute, Aita Larramendi ilzaneko berreungarren urteburu onetan. San Juan biaramonean, artu zuten eginpide ori. Aurrez San Juan suak erria argitu zuten, San Juan bezpera gogora-araziaz. Gero San Juan jaia ospatu zan jator eta igandez, Garagarriaren 25'garrenean goizetik artu zan jesulagun jakintsuaren goratzarrea ospatzeko asmoa.

An ziran, Aita Jesus Iturriotz, Loiola'ko Santutegiaren izenean etorria; Gotzai jaunaren izenean etorritako Sarasola'tar Meferino apaiz jauna; Euskaltzaindiaren izenean, Etxaniz'tar Nemesio apaiza.

Erriko alkate jaun Jose Maria Garagorri ta Diputazioko ordezkari: Erramon Etxeberria-Bereyarza jauna ere gurekin genituan.

Goizeko amarretan, Aurren Jolastoki izango dan enparantza berria bedeinkatu dute. Andik gerotxoago, guziak erriko Eliza Nagusian bildu giñan kristau-legia betetzera.

Meza emaille: Aita Jesus Iturriotz. Erri ta apaiz ederki bildu ziran galdera-erantzunetan euskeraz. Jaunartze ta abestiak bete zuten gozaro eliza barrua, ta besterik gabe Eliza alboan estalita zegoen Aita Larramendi'ren Iduri arrizkoaren ingurura bildu giñan guziok.

Estalkia kendu ta su-ziriak aidea urratu zuten bereala. Ondoren erriko alkate jaunak, eskerrak eman zizkien oroitarri au ta gaurko jaia antolatzen lgundu dioten guziei.

Euskaltzaindiaren izenean itzekin zuan ondoren Etxaniz'tar Nemesio apaizak. Onak kontuan jarri ginduan nolako egokia izan dan jai onen sustrai ta goratzarrea. Aita Larramendi'k esnatu zuan Euskalerrria bere lozorrotik. Arrazkero gure erriaren Jakintza ta izkuntzak langille asko izan ditu. Baina lan au nekeza da ta gure erria txikia da. Arregatik pakean lan egin bearra degu, ezer iristeko. Gure lan ontan, beraz, setakeri guziak utzi ta alkarri besoak emanda joan bear degu.

Azkenengo, Aita Iturriotz'ek Larramendi Aundiaren inguru, izketaldi gozoa eskeini zigun. An zeuden La Salletar gazteak San Juan'en Martxa bere letra ta guzti kantatzeko ta Dantzari Txikiak bere oiñak arin erabiltzeko. Erriko Etxean, jaira etorritako agintari ta ordezkariekin beren amaketakoa egiñaz, bapo burutu zuten eguardirartekoa.

Gaurtik, Elizaren alboko zelaitxoan, an ikusi al izango degu Aita Larramendi'ren irudia bere bizar ederrekin. Esnatu bedi gure artean, arek sututako lanaren zaletasuna.

Euskal-jai bat Bergara'n

Bere irripartxo zoragarriaz ona emen Alitzi Gartzia Jauja, Bergara'ko Ikastolakoa, neskatillatxo polita, politik bada. Euskeraz trebe ta lasai egiten du. Azken Euskal-jaietan makiñatxo txalo jaso zituan bere poesi-mintzaldian. Zorionak neskatillatxoari ta bere guraso euskaltzaleeri.